

El santo evangelio según San Marcos

*Yucꝰ manojꝰ Juan idé guri masꝰ ã ña ucure gaye
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Jesucristo oca mꝰare gotigꝰ ya yꝰ. Ñti ñami Dios Macꝰ. Ito yicõri ado bajiro ñasꝰoa ã oca quenarise gotire gaye. ² Jane mejeꝰ sīgꝰ Diore goti ñsiri masꝰ ñayijꝰ. Isaías wame cꝰtiyijꝰ ã. Dios ã Macꝰre ã bꝰsigore ucañi Isaías ñayorꝰ. Ado bajiro ucayoñi ã: Tꝰoya yꝰ Macꝰ mꝰ. Mꝰ riojꝰa gājire cōagꝰ yigꝰja yꝰ. Juan wame cꝰtigꝰ yiguĩji ã, yꝰ oca gotiri masꝰ. Mꝰ ejaroto riojꝰa masare gotigꝰ yiguĩji, mꝰ ejaroti gaye ña bocatitoni, yiyijꝰ Dios ã Macꝰre.

³ Yucꝰ manojꝰ masare jigꝰ yiguĩji Juan. Ito yicõri sēoro ado bajiro ñnare gotigꝰ yiguĩji: “Ña yucãña mꝰa. Nocõ mejeti mani Hꝰjꝰ ejagꝰ yiguĩji. Ñeñarise yimenati quenarise riti tꝰoĩaña mꝰa”, yigꝰ yiguĩji Juan, yiyijꝰ Dios ã Macꝰre, yi ucañi Isaías ñayorꝰ.

⁴⁻⁶ Ado bajiroti rētayijꝰ ã ucare. Yoari ã ucaja bero yucꝰ manojꝰ ñasotiyijꝰ Juan. ã sãñari buju camello joa ñayijꝰ. Ito yicõri ã wēñuri wirowecꝰ wirowe ñayijꝰ. Rujiro ñimia ñayijarã ã bana. Ito yicõri searã beroa ide ñayijꝰ ã ya bare. Ñre tꝰorã wadiyijarã masa Judea sita gāna. Jerusalén wame cꝰtiri cꝰto gāna cꝰni ñre tꝰorã wadiyijarã ña yucꝰ manojꝰre: “Mꝰa ñeñaro yirise jidicãcõri mꝰcana tꝰdi uyabesa. Tꝰdi tꝰoĩa uya yibesa. Mꝰa ito yija ticõri, ñeñaro mꝰa

yirise ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito mña yija bero idé gu rotiba mña”, yiyijũ Juan masare.

Ito yija masa ñeñaro ñna yirise Diore ñna gotija bero Jordán wame cutirisajũ ñnare idé gu yijũ Juan.
⁷ Ito yicõri ado bajiro masare riaso busiyijũ ñ:

—Yũ bero gãji wadigũ yiguĩji. Yũ rêto busaro masigũ ñami ñ. Ñre bajiro bajigũ meje ña yũama. Yũ rêtoro quenagũ ñ ñajare ñ rãca corocõ ñado ma yũ. Ito bajiro quenagũ meje ñacõri ñ ya gũboco õja masibea yũ. ⁸ Diore mña tuorũnũja ticõri, idena mñare gubũ yũ. Yũ bero ejagũ ñama Dios ya ñsi mñare queo sãgũ yiguĩji, yiyijũ Juan masare.

Jesure idé gure gaye

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Iti rumuriti Galilea sita Nazaret wame cutiri cutore wacoayijũ Jesús. Wacõri Juan tu ejayijũ Jesús. Ñ ejaroca Jordán wame cutirisajũ ñre idé gu yijũ Juan. ¹⁰ Jesús riaca maja rügücõri ñ ti mñoja, macãrucãro soje janayijũ. Ñmacũjũ ñ ti mñorocati bujare bajiro bajigũna quedi sãja wadicõri, Jesús joe quedi jeayijũ Espíritu Santo. ¹¹ Ito bajija bero macãrucãrojũ oca ruyuyijũ. Ado bajiro gotiyijũ iti:

—Yũ Macũ ña mũ, yũ maigũ. Buto wanũ yũ mñare, yĩ ruyuyijũ oca.

Rãmũa wjũ Jesure ñsirio codere gaye

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Itijũti yucũ manojũ Jesure ñmi wayijũ Espíritu Santo. ¹³ Itojũ ñayijũ Jesús jũarã masacõ rumurĩ. Itojũ Jesús ñ ñaroca, “¿Diore riti cudigũ yiguĩjida Jesús?” yirocũ ñre ñsirio codegũ ejayijũ Satanás wame cutigũ. Ito ñ yibojarocati Diore cudibiticõ

yibisijũ Jesús. Gãjeronã jeyaro wato ñayijũ Jesús. Ito yicõri Dios ñaro gãna ángel mesa ñre codeyijarã.

Galilea sitajũ Jesús ñ riasosũore gaye

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Iti rumũri Juanre ñna tubiaja bero Galileajũ wacoayijũ Jesús. Galileajũ ejacõri masare Dios oca quenarise riasoyijũ Jesús. ¹⁵ Ado bajiro yiyijũ Jesús masare:

—Itocõ ña wajũ ñja. Jabeto r̃aya ñre t̃uorũnũr̃are Dios ñ miojuroto. Ito bajiri ñeñaro m̃aa yirisere t̃uõĩa bojori b̃ujacõri itire jidicãña m̃aa. Dios oca quenarisejũa riti t̃uorũnũña m̃aa, yi riasoyijũ Jesús ñnare.

Wai jori masa j̃uariat̃are Jesús ñ jire gaye

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Itajura Galilea wame c̃utirita t̃nima r̃aja wayijũ Jesús. Ito r̃aja wacujũ Simón ito yicõri ñ ocabaji Andrésre c̃uni ti b̃ujayijũ Jesús. Wai jori masa ñayijarã ñna. Yori yuc̃rina wai waya ñayijarã ñna. ¹⁷ Ito yija ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—Yũ r̃aca waya. Masare jirã yir̃aji m̃aa, Diore ñna masitoni, yiyijũ Jesús ñnare.

¹⁸ Ito ñ yirocati yori yuc̃ri c̃ucõri ñ r̃aca s̃aya wayijarã ñna.

¹⁹ Ito yija ito s̃õjũa b̃usa wa remoyijũ Jesús. Jabeto wa remocõri Santiago, ñ ocabaji Juanre c̃uni ti b̃ujayijũ Jesús. Zebedeo r̃ĩa ñayijarã ñna. Cumajũ ñna ya yori yuc̃ri sia queno s̃añayijarã ñna. ²⁰ ñnare ticõri ñnare jiyijũ Jesús. Cumajuti ñna jac̃u Zebedeore c̃ũ wayijarã ñre ejab̃uari masare c̃uni. Ito bajiri Zebedeo r̃ĩa Jesús r̃aca wacoayijarã ñja.

Rāmú sãñagũre rāmũre Jesús ĩ bucõare gaye

(Lc 4.31-37)

²¹ Wacõri Capernaum cutojũ ejayijarã ĩna. Co rãmũ judio masa ĩna tujacãri rãmũ minijuara wijũ sãjayijũ Jesús. Ito sãjacõri masare riasosũoyijũ Jesús. ²² Ujũ ñasagũ robo bajiro masare riasoyijũ Jesús. Judio masa rotirise riasori masare bajiro meje riasoyijũ Jesús. ĩna rẽto busaro queno riaso masiyijũ ĩ. Ito bajiri Jesús ĩ riasorise tũocõri ucajayijarã ĩna. ²³ Minijuara wijũ ãmũgũ sĩgũ ñayijũ ĩ ya usijũ rãmú sãñagũ. Ado bajiro awasãyijũ ĩ:

²⁴ —Mũre ti masia gũa. Jesús ña mũ, Nazaret wame cutiri cuto gagũ ña mũ, yiyijũ rãmú sãja ecorũ. ¿No yigũ yigũjada mũ gũare? ¿Gũare bucõarocũ ejari mũ? Mũre ti masia gũa. Dios queno ĩ cõarũ ña mũ. Dios ĩ maigũ ña mũ, yi awasãyijũ rãmú sãja ecorũ Jesure.

²⁵ Ito yija Jesús rãmũre busi rotibisijũ:

—Busibesa mũ, ito yicõri budigoya mũ ĩ ãmũgũre, yi tudiyijũ Jesús rãmũre.

²⁶ Uũmũgũre usi jedi quedicõri ĩ tunuroca yiyijũ rãmú. Ito yicõri rãmú bũto awasãcõri masũre budigoyijũ ĩja. ²⁷ Ito bajija ticõri, masa ñarocõti ucajayijarã. Ito yicõri ĩnamasiti gãmeri senĩayijarã:

—¿Ñe ñatibeti? yiyijarã ĩna. ¿Ñe ñatibeti mame ĩ riasorise? Āni ãmũgũ rãmũare bucõare bũto masiami. Ito bajiri yiro robo cudiama rãmúã ĩre, yiyijarã masa.

²⁸ Nocõ mejeti Jesús ito ĩ yija bero Galilea sita gãna ñarocõti masi jedicoayijarã.

Pedro mañicõre Jesús ĩ yisiore gaye

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Ito yija Jesús budi wayijꞤ minijuara wijꞤ. Santiago ã ocabaji Juan rãca cꞤni wayijꞤ Jesús. Minijuara wijꞤ budi wacõri Simón ya wijꞤ ejayijarã ãna. ã ocabaji Andrés rãca ãna jũarã ya wi ñayijꞤ iti wi. ³⁰ WijꞤ ãna sãja ejaroca Jesure gotiyijarã ãna: “Simón mañicõ cõgõ yamo. RujꞤ yarise cõ yosamo iso”, yiyijarã ãna. ³¹ Ito yija Jesús iso tꞤ eja rũgũcõri ã ya ãmona tũa jõrojoyijꞤ. Ito ã yirijati iso rujꞤ yarise jedicoayijꞤ. Ito bajiri iti jediroca masare eca bocasũoyijo iso.

*Jãjarã ñarise cõtirãre Jesús ã yisioire gaye
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

³² Iti ñamica rãiocũroti cõrãre, ãna ya usijꞤ rãmú sãñarãre cꞤni Jesús tꞤ ãmi ejayijarã ãna. ³³ Iti cuto gãna ñarocõti soje tꞤ minijuayijarã. ³⁴ Jeyaro ñarise cõrãre yisioyijꞤ Jesús. Ito yicõri ãna ya usijꞤ rãmú sãñarãre rãmúa bucõayijꞤ Jesús. Rãmúa ãre ãna ti masija ticõri, ãnare busi rotibisijꞤ Jesús.

*Minijuara wijꞤ Jesús ã riasore gaye
(Lc 4.42-44)*

³⁵ Busucũro iti rãitĩaroca riti masa manojꞤa wayijꞤ Jesús. ã JacꞤ Dios rãca busirocꞤ wayijꞤ ã. ³⁶ Ito yija Simón ã baba mesa rãca Jesús manija ticõri, ãre ãmarã wayijarã. ³⁷ ãre ti bujacõri ãre busiyijarã ãna:

—Masa jeyaro mure ãmama, yiyijarã ãna Jesure.

³⁸ Ito ãna yibojarocati ado bajiro cũdiyijꞤ Jesús ãnare:

—Ita, gaje cutojꞤ wato mani. ItojꞤ Dios oca quenarise gotito mani. Itire yiari wadicꞤ yꞤ, yiyijꞤ Jesús ãnare.

³⁹ Ito bajiri Galilea sitajua wayijua Jesús. Galilea sitajua ejacōri Galilea sita ñari catorijua minijuara wirijua riaso ucuyijua Jesús. Ito yicōri ñna ya usijua rāmúa sãjanare rāmúare bucōayijua Jesús.

Rujua cami jogagure Jesús ñ yisioire gaye
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Rujua cami jogagua ejayijua Jesús tujua. Ñ tujua ejacōri ñ ya rijomunigãna Jesús riojo ñini rñjũyijua. Ito bajiro rujicōri ado bajiro josayijua Jesure:

—Mũ yũre yisio ãmojama, yũre yisioyua ya mũ, yiyijua rujua cami jogagua Jesure.

⁴¹ Ito ñ yija tucōri, ñre ti maiyijua Jesús. Ito bajiri ñre moañacōri ado bajiro yiyijua Jesús ñre:

—Ãmoa yũ. Ito bajiri mũre yisioyua ya yũ, yiyijua Jesús cami jogagure.

⁴² Ito ñ yirocati ñ ya rujua cami jogarise yati jedicoayijua ñja. Quenari rujua, rujua cuticoayijua ñja. ⁴³ Iti yatija ticōri, bũto ñre goticōri wa rotiyijua Jesús cami jogagure:

⁴⁴—Tũoya mũ. Yũ mũre yisiorisere goti batobesa gãjerãre. Coji wasa. Mũ ya rujure ñoña paire. Ño tucōri Moisés ñayoru rotiado bajiroti waja yiya. Ito bajiro mũ yija ticōri, “Ñ ya rujua cami jogarise yati jedicoajua”, yi masirã yirãji masa mũre, yiyijua Jesús ñre.

⁴⁵ Ito bajiro, “Goti batobeja”, ñ yibojarocati jeyaro masare goti batoyijua ñ: “Yũ ya rujua cami jogarisere yisioquĩ Jesús”, yiyijua. Ito bajiro ñ yija tucōri, Jesús tũ jãjarã masa minijuayijarã, ñre ti ãmorã. Ito bajiri reco wa ucubisijua Jesús masa ñna tiro riojo. Masa manojua ñna ucuyijua Jesús ñja. Ito ñ

yibojarocati jãjarã masa ejayijarã mɛcana ĩ tɔ, ĩre tɔo ãmorã.

2

Rudurɛre Jesús ĩyisioɛ gaye

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Yoa bɛsarijɛ Capernaumjɛ tɔdi ejayijɛ Jesús mɛcana. “Wijɛ ñaguĩji Jesús”, masa ĩna yija tɔocõri, ĩ tɔ jãjarã masa minijuayijarã. ² Ito bajiri wi daja rɛtacoayijɛ. Dijɛ rãgõrajaɛ mañijɛ. Soje cɛni daja rɛtacoayijɛ. Dios oca masare riasoyijɛ Jesús. ³ Ito bajiro masare ĩ riasoroca ãmɛa jɛariarã ejayijarã rudurɛre ãmi ejarã. ⁴ Masa jãjarã ñarojɛ rudurɛre ãmi ejabojayijarã ĩna Jesús tɔjɛ. Ito bajiri wi tutu joejɛ ĩre ãmi mɛja wayijarã ĩna. Ito yi, Jesús rãgõro weca soje cudayijarã ĩna. Ito yicõri rudurɛre ĩ ya camana jidi rujiyijarã ĩna Jesús tɔjɛ. ⁵ “Yɛre queno tɔorãɛɛama ĩna”, yi ti masiyijɛ Jesús ĩnare. Ito bajiri rudurɛre ado bajiro yiyijɛ Jesús:

—Macɛ, mɛ ñeñaro yirise coecoajɛ mɛre, yiyijɛ Jesús rudurɛre.

⁶ Ito ĩ yirocati, judio masa rotirise riasori masa tɔoĩa rujiyijarã. ĩnamasijɛa ado bajiro tɔoĩayijarã: ⁷ “¿No yija ito bajiro bɛsiati ãni ãmugũ? Diore ñeñaro bɛsiami. Gãjerã ñeñaro yirisere coe masimenaji. Dios sãgũti ñaguĩji itioni ñeñaro yirisere coe masigũ”, yi tɔoĩayijarã ĩna. ⁸ Ito ĩna tɔoĩaroca Jesumasiti ĩnare tɔoĩa masicõyijɛ. Ito bajiri ado bajiro ĩnare senĩayijɛ ĩ:

—¿No yirã ito bajiro mɛa ya ɛsijɛ tɔoĩati mɛa?

⁹ ¿No bajiro rudurɛre yɛ yija quenati mɛare? “Mɛ ñeñaro yirise coecoajɛ”, ¿yɛ yija quena ñarojada

mua tsoŋaja? “Wumũaña. Mu ya cama ãmi wasa”,
 ¿yu yija quena ñarojada? ¿Disejua ñati josasabiti
 mua tija? ¹⁰ Masa Rĩjoru ña yu. Yu masirise muare
 ïogũ ya yu. “Adi sitaju masa ñna ñeñaro yirisere
 coe masigũ ñami Masa Rĩjoru”, mua yi masitoni, yu
 masirise muare ïogũ ya yu, yiyiju Jesús ñnare.

Ito yicõri ado bajiro rudurure yiyiju Jesús:

¹¹ —Wumũaña. Mu ya cama ãmiña. Mu ya wiju
 tũdi wasa, yibu yu mare, yiyiju Jesús rudurure.

¹² Ito bajicõri ruduru wumuyiju ñ ya cama ãmigũ.
 Masa jãjarã tiro riojo wumu rũgũ, budi wayiju
 macũju. Ito bajiri masa ñajediro tũo ucayijarã ñja.
 Ito bajiri Diore rãcũbũorã ado bajiro busiyijarã
 masa:

—Quenagũguti ñami Dios ñja. Ado bajirisere
 tiĩabiticu mani, yiyijarã masa.

Levíre Jesús ñjire gaye
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Mucana tũdi wayiju Jesús itajura tũnimaju.
 Jãjarã masa minijuayijarã ñ tũ. Ñna ejaja ticõri, Dios
 oca ñnare riasoyiju Jesús. ¹⁴ Ito rêta wacũju Leví
 wame cutigũre ti bujayiju Jesús. Alfeo macũ ñayiju
 ñ. Romano masa ujarã ye niyeru seniriju rujiyiju
 Leví. Ñnare yiari waja seni ñsigũ yiyiju Leví. Ñre ti
 bujacõri ado bajiro busiyiju Jesús ñre:

—Yu rãca waya mu, yiyiju Jesús ñre.

Ito ñ yija tũocõri, wumu rũgũyiju Leví. Ito yicõri
 Jesure suyayiju ñ.

¹⁵ Baraju ejaroca Leví ya wiju bayiju Jesús.
 Gãjerã jãjarã Jesús rãca rujiyijarã. Ujarãre yiari
 waja seni ñsiri masa, ñeñaro yiri masa cuni, ito
 yicõri Jesús rãca riasotirã jãjarã rujiyijarã ñna.

¹⁶ Jesús gājerā rāca ĩ ba rujiroca fariseo gaye tʰoĩarā, judio masa rotirise riasori masa cʰni ĩnare tiyijarā. Judio masa ñayijarā ĩna. Ñeñaro yirā rāca Jesús ĩ ba rujiya ticōri, Jesús rāca riasotirāre ado bajiro seniñayijarā fariseo gaye tʰoĩarā:

—¿No yija ɰjarāre yiari waja seni ĩsiri masa rāca, ñeñaro yirā rāca bati mʰare riasogʰ? yiyijarā ĩna ĩnare.

¹⁷ ĩna ito bajiro bʰsija tʰocōri, ado bajiro cʰdiyijʰ Jesús ĩnare:

—Queno cati quenarāma ɰco masʰre āmado ma. Cōri masajʰa ñama ɰco masʰre āmorā. Queno ñari masare jigʰ meje wadibʰ yʰ. Ñeñaro yirāre jigʰ wadibʰ yʰ, yiyijʰ Jesús fariseo gaye tʰoĩarāre.

Bamenati Diore rācʰbʰore gaye

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Co rʰmʰ Juan idé guri masʰ rāca riasotirā, fariseo gaye tʰoĩarā cʰni Diore tʰoĩa āmorā babisi-jarā ĩna. Ito bajiro ĩna babeja ticōri, ado bajiro Jesure seniñayijarā gājerā:

—Juan rāca sʰyarā Diore tʰoĩa āmorā babeama ĩna. Fariseo gaye tʰoĩarā rāca sʰyarā cʰni babeama ĩna. ¿No yija mʰ rāca riasotirāma batĩñati ĩna? yiyijarā ĩna Jesure tudirā.

¹⁹ ĩna ito yijare cʰdiyijʰ Jesús:

—Queno tʰo masibea mʰa. Queno tʰo masiña mʰa itire. Ado bajiro baja iti. Āmo siare gaye tijaro yirona ĩna ji ñucana manojo cʰtirocʰ ĩ ñajare ĩ rāca barā yirāji maji. ²⁰ Co rʰmʰ ejaro yiroja ĩre ĩna ñia wari rʰmʰ. Iti rʰmʰ ñaro yiroja ĩja ĩna babiti rʰmʰ, yiyijʰ Jesús ĩnare.

21 'Saya bũcũro iti tadija, mamarona sere wõmenaji mani. Mamarona mani sere wõja tãatu wato bũcũro tadiroja. Ito bajicõri jaja goje bũsa tadi waroja ãja. Mame oca yũ riasorise cũni bũcũrã oca rãca tũõĩa wisabesa, yiyijũ Jesũs ãnare.

22 Mũcana ado bajiro gotiyijũ Jesũs:

—ũyẽ mame ide wecũ wirowo baju bũcũ baju jiom-enaji mani. Bũcũ baju mani jiojama wirowo cud-ucaro yiroja. Ito yicõri idire, wirowo cũni jũajijũ godaroja. Ito bajiro uye mame ide wecũ wirowo mama bajuna jiore ñaroja. Ito yicõri uye ide, wecũ wirowo cũni corocõ ñaro yiroja, yiyijũ Jesũs ãnare.

Jesũs rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicõri ãna bare gaye

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23 Judio masa ya tujacãra rũmũ wesecajũ wayijũ Jesũs ãre suyãrã rãca. Ito ãna waroca riti Jesũs rãca suyãrã weseca gaye ote beja ãmiyijãrã. Itire wirori sũguẽ batecõri bayijãrã ãna. 24 Ito ãna yija ticõri, fariseo gaye tũõĩarã ado bajiro seniãayijãrã Jesure:

—Tujacãra rũmũ moare ma. Tite mũ. Mũ rãca riasotirã weseca gaye ote ãna beja baja, moado bajiro yama ãna. Ito bajiro ãna yija bũcũrã oca tũorũnũbeama ãna, yiyijãrã fariseo gaye tũõĩarã.

25 Ito bajiro ãna yibojarocati ado bajiro cãdiyijũ Jesũs:

—Co rũmũ David ñayoru ã rãca gãna ñiocõ wana ãna yigore, ¿Dios oca tuti tiãabiticati mũ? Ado bajiro bajiyijũ iti oca: 26 David Dios ya wi wayijũ, paia uju Abiatar wame cutigũ ã ñaroca. Ñiocõcõri Dios ya wi sãjacõri naju ñasarise bayijũ David. Diore naju cũ ãsire ñayijũ iti. Ito yija Diore ãsiado bajiro bajiyijũ iti.

Paia ɯjarã riti ñna barise ñayijɯ iti naju. David itire bacõri ã rãca gãnare cɯni ecayijɯ, yiyijɯ Jesús fariseo gaye tɔoĩarãre.

²⁷ Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijɯ Jesús ñnare:

—Dios cūyijɯ tujacãra rumɯ masa yeroti yiari. Masare ã rujeoroto riojɯa tujacãra rumɯ menibisijɯ Dios. Masa rujeoja berojɯare tujacãra rumɯ meniyijɯ Dios. ²⁸ Ito bajiri yɯ ña tujacãra rumɯ roti masigũ. Yɯ ña Masa Rĩjorɯ. Ito yicõri tujacãra rumɯ tirũnugũ ña yɯ, yiyijɯ Jesús fariseo gaye tɔoĩarãre.

3

*Ãmo digarɯre Jesús ã yisioire gaye
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

¹ Mɯcana minijuara wijɯ sãjayijɯ Jesús. Itojɯ ñayijɯ ãmugũ ã ya ãmo digarɯ. ² Fariseo gaye tɔoĩarã ado bajiro Jesure ti tɔoĩayijarã ñna: “Jane tujacãra rumɯ ñabojarocati, ¿ãni ãmo digarɯre yisiogɯ yiguĩjida Jesús?” yi tiyijarã ñna. “Ito bajiro ã yija, ‘Seti ña ãre. Ñeñaro yami’, yirã yirãji mani”, yi tɔoĩa rujiyijarã ñna. ³ Ito bajiro ñna tɔoĩa rujirocati ado bajiro yiyijɯ Jesús ãmo digarɯre:

—Wɯmɯña. Yɯ tɯ eja rũgũña, yiyijɯ Jesús ãre.

⁴ Ito yicõri ito tɯ ñarãre ado bajiro seniñayijɯ Jesús:

—¿No bajiro manire cūyijari Dios tujacãra rumɯ mani yiroti? ¿Quenarise, ñeñarise ito yicõri cõrãre mani yisioroti, gaje mani yisiobeja, disejɯa quenati? yiyijɯ Jesús ñnare.

Ito ã yija cɯdire meje tɔoyijarã ñna. ⁵ Ito bajiri ãmo digarɯre ñna ti maibeja ticõri, ñnare junisini bujatobiti tiyijɯ Jesús. Ito yija ãmo digarɯre ado bajiro busiyijɯ Jesús:

—Mũ ya ãmo ñu joya mũ, yiyijũ Jesús ãre.

Ito ã yija tũocõri, ã ya ãmo ñu joyijũ ã. Ito yijare ã ya ãmo quenacoayijũ mũcana. ⁶ Ito yija fariseo gaye tũoĩarã budi wayijarã Herodes ã ñarã rãca bũsirona. “¿No bajiro Jesure sũarũjati?” yi gãmeri bũsiyijarã ãna.

Itajura tũnimajũ masa jãjarã ãna ejare gaye

⁷ Ito yija bero Jesuama wacoayijũ ã rãca riasotirã rãca itajura tũnimajũ. Galilea gãna masa jãjarã sũya wayijarã ãre. ⁸ “Tiyamani jaje ãoami Jesús”, masa ãna yija tũocõri, jãjarã masa Jesús tũ ejayijarã. ãna ñayijarã Judea gãna, Jerusalén gãna, Idumea gãna, Jordán sidũja gãna, Tiro gãna ito yicõri Sidón gãna. ãre tirona ejayijarã ãna. ⁹⁻¹⁰ Jãjarã cõrãre Jesús ã yisioja tũocõri, masa jeyaro ãre moaã ãmoyijarã ãna. Ito bajiri ã rãca riasotirãre ado bajiro rotiyijũ Jesús: “Cuma rũco yucãma mũa. Masa jãjarã yũre ãna gãni biaja, cumajũ sãjarocu ya yũ”, yiyijũ Jesús ãnare.

¹¹ ãna ya ũsijũ rũmũ sãñarã Jesure ticõri ã riojo rijomunigãna ñini rũjũcõri awasãyijarã ãna:

—Mũti ña Dios Macũ, yiyijarã ãna Jesure.

¹² Ito bajiro ãna yija tũocõri: “Ito bajiro masare goti batobesa mũa”, yiyijũ Jesús ãna ya ũsijũ rũmũ sãñarãre.

*Jũa gũbojeno apóstol mesare Jesús ã besere gaye
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)*

¹³ Ito bero tũriajũ maja wacõri, ã ãmorãre bese jiyijũ Jesús. Ito bajiri ã tũ ejayijarã ãna. ¹⁴ Jũa gũbojeno ñarãre riti jiyijũ ã. ã rãca ñaronare riti jiyijũ ã. Ado bajiro ãnare gotiyijũ Jesús: “Yũ ya oca goti ucurã ñarã yirãji mũa. Ito yicõri masare

riaso ucurã ñarã yirãji mua”, yiyijũ Jesús ñnare. ¹⁵ “Yũ masirise mũare ñsigũ ya yũ, mũmũa sãñanare mũmũare mua bucõatoni”, yiyijũ Jesús ñnare. ¹⁶ Ñna ñama jua gubojeno ñarã Jesús ñ beseana: Simón wame cutigure gaje wame wõyijũ Jesús. Ito bajiri Simón Pedro wame cutiyijũ ñ. ¹⁷ Gãjerã ñayijarã Santiago, ñ ocabaji Juan, Zebedeo rĩa ñayijarã ñna. Ñna jũarãre Boanerges wame yiyijũ Jesús. Ñna ocana yijama, “Bũjo Rĩa”, yireoni ñayijũ. ¹⁸ Gãjerã ñayijarã: Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago, Alfeo macũ ñayijũ ñ Santiago, ito yicõri ñayijarã Tadeo, Simón celote gaye tũoĩagorũ cuni. ¹⁹ Ito yicõri gãji Judas Iscariote ñayijũ. Gãjerã Jesure ñna ñiatoni gotiri masũ ñayijũ ñ. Itocõ ñayijarã ñ oca goti ucujaro yirocũ Jesús ñ cũana.

Rũmũa mũ rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ñna yire gaye

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ñnare bese tĩocõri, ñ rãca riasotirã rãca wijũ tũdi wayijũ Jesús. Mũcana masa jãjarã minijuayijarã ñna tũ. Ito bajiri ba masia mano yiyijarã ñna. ²¹ Ado bajiro yiyijarã masa Jesure: “Jesús queno tũoĩabeami ñja. Mecuri masũ ñami ñja”, yiyijarã ñna. Itire tũocõri Jesús ñarã ñre jirã ejayijarã.

²² Judio masa rotirise riasori masa Jerusalén gãna ado bajiro yiyijarã ñna cuni:

—Ñ ya usijũ Beelzebú mũmũa mũ sãñagũ ñami ñ. Ito bajiri Beelzebú ñ masirisena mũmũa sãñanare mũmũare bucõami Jesús, yiyijarã ñna.

²³ Ito ñna yija tũocõri, ñnare jiyijũ Jesús. Goti masiore ocana ñnare gotirocũ jiyijũ:

—Gãji ya usijũ rãmú ã sãñaja, ¿no bajiro ãmasiti ãre budigoguĩjida? Budigobiquĩji ã, yiyijũ Jesũs ãnare.

²⁴ 'Co cuto gãna masa ãna gãmeri jaja, yoari ãamenaji ãna. ²⁵ Masa co wi gãna, sīgũre bajiro ãna tũoĩabeja, yoari ãamenaji ãna. ²⁶ Rãmúa ujũ Satanás wame cutigũ ricati ã gotija, ito yicĩori ãmasiti ricati ã tũoĩaja ãa masibiquĩji, yiyijũ Jesũs ãnare.

²⁷ 'Ñimujũa guamũ ya wi sãjacĩori ã ya gajeoni ėmabiquĩji. Cajero ãre siacĩori, ito berojũa ã ya gajeoni ėmaroja, yiyijũ Jesũs ãnare.

²⁸ Gaje ado bajiro yiyijũ Jesũs:

—Riti mũare gotia yũ. Masare ñeñaro ãna yirise, ñeñarise ãna busija cũni, ăcabojo masiami Dios. ²⁹ Ito bajibojarocati Espĩritu Santore masa ãna busituja, iti ñeñaro ãna yirise ăcabojobiquĩji Dios. Iti seti sũsabetoja ãnare, yiyijũ Jesũs.

³⁰ "ĩ ya usijũ rãmú sãñagũ ñami", ãre ãna yijare, ito bajiro yiyijũ Jesũs.

*Jesũs ã ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

³¹ Ito yija ejayijo Jesũs jaco, ã ocabajirã rãca. Ejabojarãti macũjũ tujayijarã ãna. Macũjũ ñacĩori Jesure ji ñucayijarã ãna. ³² Jesũs tũ ruji gãnirã ãre gotiyijarã, "Mũ jaco ejamo", yirona:

—Mũ jaco, mũ ocabajirã cũni macũjũ ñama ãna. Mũre ti ămoama ãna, yiyijarã ãna.

³³ Ito ãna yija tũocĩori, ado bajiro cũdiyijũ Jesũs:

—¿Ñimo ñati yũ jaco? ¿Noa ñati yũ ocabajirã? yiyijũ Jesũs ã tũ rujirãre.

³⁴ Ĥ tũ rujirãre ticĩori ado bajiro gotiyijũ Jesũs ãnare:

—Mũati ña yũ ocabajirã. Ito yicĩori mũati ña yũ jaco, yiyijũ Jesũs ãnare. ³⁵ No Dios rotirise cũdiguti ã

ñami yu ocabajio, yu ocabajio, ito yicōri yu jaco cuni, yiyiju Jesús ñnare.

4

*Oteri masu gaye Jesús i goti masiore oca
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Mucana tūdi riasoyiju Jesús itajura tūnimaju. Masa jājarā ejayijarā ñna itojū Jesús tujure. Masa jājarā ñajare cumaju sājacōri itojū rujiyiju Jesús. Masama ñarocōti tujayijarā jajaju. ² Ito yija goti masiore ocana ñnare riasoyiju Jesús. Ñnare riasogati ado bajiro gotiyiju Jesús:

³ —Tūoya mūa adire: Sīgū weseca i ya ote ajeri otegu wayiju i. ⁴ Wesecaju ejacōri iti ajerire i wējabateroca gaje ajeri maju quedi queayiju. Ito yija wadiyijarā minia. Wadicōri itire bacōyijarā ñna. ⁵ Gaje ajeri gūta wato quedi queayiju. Queno sita mañiju ito. Iti ajeri nocō mejeti judibojayiju, sita iti queno manijare. ⁶ Ūmacañi mūja wadigati itire asi sīacōyiju. Ñe mari manicōri siniacoayiju iti. ⁷ Gaje ajeri jota watoju quedi queayiju. Ito bajiri jota mari itire dūrea sīacōyiju. Ito bajiri queno būcūa masibisiju iti. Ito yicōri queno rica mañiju. ⁸ Gaje ajeriana sita quenaro quedi queayiju. Ito yicōri judiyiju iti. Queno wanayiju iti. Ito bajicōri queno rica cūtiyiju. Coria sarari treinta ñari ajeri rica cūtiyiju. Gaje sarari sesenta ñaricari, gaje sarari cien ñaricari rica cūtiyiju, yi gotiyiju Jesús ñnare.

⁹ Ito yija ado bajiro yiyiju Jesús ñnare:

—Itocō ña. Gāmo goje cūtirā mūa ñaja, tūoya, yiyiju Jesús ñnare.

¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mꞄ?
ĩna yi seniĩare gaye

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Ito bero Jesús sīgūti ĩ ñaroca ĩ tꞄ ñarã ĩ rãca ri-asotirã rãca minijuacōri ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna: “¿No yireoni ñati? ‘Sīgũ oteri masꞄ ñayijꞄ’, mꞄ yirise”, yiyijarã ĩna ĩre. ¹¹ Ito ĩna yija tꞄocōri, cadiyijꞄ Jesús:

—“Ado bajiro ĩre tꞄorũnarãre miojugꞄ yiguĩji Dios”, yi gãjerã ĩna masibitire mꞄajꞄa masiroca yami ĩ. Gãjerãma Diore tꞄorũnꞄmena goti masiore oca tꞄobojarãti tꞄo masimenaji ĩna. ¹² ĩna tibojaja bero timenare bajiro bajirã yirãji ĩna. Ito yicōri ĩna tꞄobojaaja cꞄni tꞄomenare bajiro bajirã yirãji ĩna. Ito bajiri tꞄo masibiticōri Diore tꞄorũnꞄ sꞄyamenaji ĩna. Ito yicōri ñeñaro ĩna yirise Diore ĩna goti rēto bubeja ñeñaro ĩna yirisere coebiquĩji Dios, yiyijꞄ Jesús ĩnare.

Ado bajiro baja oteri masꞄ ye, yi Jesús ĩ goti quenore gaye

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ MꞄcana tꞄdi bꞄsiyijꞄ Jesús ĩnare:

—“Oteri masꞄ sīgũ ado bajiro bajiyijꞄ”, yirocꞄ jĩjꞄ mꞄare yꞄ gotija, ¿tꞄo masibeati mꞄa? Iti oca gotire mꞄa tꞄo masibeja, gaje yꞄ gotiroti cꞄni tꞄo masimena yirãji mꞄa, yiyijꞄ Jesús ĩnare.

¹⁴ Gaje ado bajiro ĩnare goti rēto buyijꞄ Jesús:

—Oteri masꞄ Dios oca goti ucuri masꞄ robo bajiro bajigꞄ ñami. ¹⁵ Coriarã masa ñama, ma gũdareco ote ajeri quediana robo bajirã. Dios oca tꞄorãji ĩna tꞄorea. Ito bajibojarocati ĩna tꞄoja bero rãmũ ejacōri ĩna ãcabojaroca yigꞄ yiguĩji ĩnare.

Ĩna ya usijũ ĩna tũo ģmisãre ĩna ģcabojaroca yigũ yiguĩji rãmũ. ¹⁶ Gãjerã masa ñama, gũta wato ote ajeri quedianana robo bajirã. Dios oca tũocõri wanũ quenaro boca ģmiyijarã ĩna. ¹⁷ Ito bajibojarocati Dios oca queno quedi sãjabea ĩnare, queno ñe mari manore bajiro. Ito bajiri ĩnare oca ñaja, gãjerã ĩna ti teja, nocõ mejeti Dios oca ĩna tũobojare ģcabojarãji ĩna. ¹⁸ Gãjerã masa ñama jota wato ote ajeri quedianana robo bajirã. Dios oca tũorãji ĩna tũorea. ¹⁹ Itire tũocõri ruje tũoĩarã yirãji ĩna. Adi sita gaye, adi macãrucãro gaye ruje gajeoni tũoĩarãji ĩna. Ito bajicõri gajeoni jai busaro ģmorã yirãji ĩna. Gajeonijũare buto tũoĩacõri Dios ocare ģcabojarã yirãji ĩna. ²⁰ Gãjerãma Dios oca tũocõri, queno tũo sũyarãji ĩna. ĩna ñama sita quenarijũ quedianana robo bajirã. Rica jairo rica cutiricũ robo bajiro bajirã ñama ĩna. Corocõ meje ñarãji ĩna. Coriarã Dios oca tũocõri Dios ĩ ģmorise jabetoti yirãji. Gãjerã Dios ĩ ģmorise jai busaro yirãji. Gãjerã Dios ĩ ģmorise buto tũoĩarãji ĩna. Ito bajiri queno ĩre moa ĩsirã yirãji ĩna. ĩnaõna ñarãji jairo rica cutiricũ robo bajiro bajirã, yiyijũ Jesũs ĩ rãca riasotirãre.

Ado bajiro bajia sĩabusuoraga, yi Jesũs ĩ riasore gaye

(Lc 8.16-18)

²¹ Mũcana gaje oca goti remoyijũ Jesũs ĩnare:

—Mujura jãĩ mani sĩasuaja, sotũ rocajũ sĩasuamenaji mani. Ito yicõri canira casabo rocajũare mujura jãĩ sĩasuamenaji mani. Mujura jãĩ mani sĩasuaja ũmacũjũ sĩasuarã yirãji mani, jeyaro iti busutoni. ²² Yeyo cũre ñabojaroti, co rãmũ goaro yiroja. ĩna yeyo gotibojarise cãni yoari

yeyomenaji ña. Co rumu masa tuo buja jedirã yirãji ña. ²³ Queno tuo ya muu gãmo goje cutirãma, yiyiju Jesús.

²⁴ Mucana tãdi goti quenoyiju Jesús ñare:

—No ñre tuorũnũgũre jai busaro tuo masire gaye jidicãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri jai busaro masigũ yiguĩji ñ. No ñre tuorũnũbicũre jabetacã ñ tuoĩabojarisere ãmacõgũ yiguĩji Dios ñre. Ito bajiri ñe tuoĩare mano tujagu yiguĩji ñ. ²⁵ Tuo masigũ buto busa tuo masigũ yiguĩji. Tuo masibicũama ãcabojagu yiguĩji ñ tuobojare, yiyiju Jesús ñare.

Ado bajiro baja ote gaye, yi Jesús ñ riasore gaye

²⁶ Mucana gaje goti masiore ocana masare riasoyiju Jesús:

—“Ñre tuorũnũrãre ñ rotiroju miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca ado bajiro baja iti. Oteri masũ ote ajeri ñ oteado bajiroti baja iti. Tuote muu. ²⁷ Co ñami ruyabeto canigũ yiguĩji oteri masũ. Ito yicõri co ãmuu ruyabeto yujiguĩji ñ. Ito yicõri ote ajeri judiroja. Judicõri bucũaroja. Iti bucũu mujarisere, ¿no bajiro bucũati iti? yi masibiquĩji oteri masũ. ²⁸ Sitareti judiroja iti ajeri. Cajero judiroja rujagu, jaibitigũacã. Ito bero bucũu mujacõri jũ cutiroja. Ito bajicõri rica cutiroja. ²⁹ Iti ote botija ticõri, “Ãmirũja yũ”, yi tuoĩacõri itire ãmigũ wacũ yiguĩji ñ. Ñre tuorũnũrãre Dios ñ miojuja ito bajiroti baja. “Yũre queno tuorũnũama ña”, yi tuoĩacõri ñre tuorũnũrãre miojugũ yiguĩji Dios, yiyiju Jesús ñare.

Ado bajiro baja mostaza ajeri, yi Jesús ñ riasore gaye

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Mɛcana ado bajiro gotiyijɛ Jesús:

—¿No bajiro bajiatɪ, “Íre tɔorɛnɛrɛre miojugɛ yiguĩji Dios”, yire oca? ¿Ñe gaje ocana itire cõiarãjida manɪ? ³¹ Mostaza ajeri sitajɛ oteado bajiro baja, “Íre tɔorɛnɛrɛre miojugɛ yiguĩji Dios”, yire oca. Rica jeyaro ajeri rɛja bɛsarise ña mostaza ajeri. ³² Ito bajibojarocati iti aje judi bɛcɛacõri gaje ote gaye rɛto bɛsaro ũmaricɛ ña. Rɛjuri yoarise ña itigure. Ito bajicõri jesarãji minia ũmacañi ï asirise rudirã, yiyijɛ Jesús ñnare.

Goti masiore ocana Jesús ï riasore gaye
(Mt 13.34-35)

³³ Masare Dios oca riasogɛ, goti masiore ocana riasoyijɛ Jesús. “Queno tɔo masibeamɛ”, yi masicõri itocõ goti tarojoyijɛ Jesús ñnare. ³⁴ Goti masiore ocana riti masare riasoyijɛ Jesús. ï sīgãti ï rãca riasotirã rãca ñagũ, goti masiore oca gaye queno goti rɛtobuyijɛ Jesús ñnare.

Minore, jacũrisere cɛni Jesús ï rɛtore gaye
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Iti rɛmɛti rãiocũro ñaroca ado bajiro yiyijɛ Jesús:

—Sidɛja jɛa wato manɪ, yiyijɛ Jesús ï rãca riasotirãre.

³⁶ Ito ï yija tɔocõri: “Wajɛ”, masare yicõri, Jesús ï sãñari cumajɛ eja sãjayijarã ñna. Ito bajiri itiganati Jesure ãmi wayijarã ñna. Gaje cumari gãna cɛni ñnare baba cuti wayijarã. ³⁷ Ito ñna jɛa waroca mino bɛto wɛayijɛ. Jacũrise cɛni bɛto jacũ sãjayijɛ cumajɛ. Ito bajiri ide dajacoayijɛ cuma ïja.

³⁸ Ito bajibojarocati Jesús ï ya rijoga jeoadona canɪ

sãñayijũ, cuma usi tutujũ. Ito bajiro ã canija ticõri, ãre yujioyijarã ã rãca riasotirã:

—Tũoya gũare Riasogu mũ. Rujarã ya mani. ¿Gũare mai codebeati mũ? yiyijarã ãna Jesure.

³⁹ Ito ãna yija tũocõri, yujiyijũ Jesús ãja. Yujicõri ado bajiro yiyijũ ã:

—Wẽabesa, yiyijũ Jesús minore. Jacũ jidicãña, yiyijũ Jesús ide jacũrisere.

Ito ã yirocati mino rõtacoayijũ ãja. Ide cuni jacũbiticoayijũ ãja. Quenaro tũjacoayijũ ãja. ⁴⁰ Ito bajirocati:

—¿No yirã gũiati mũa? Gũibesa. ¿Yure tũorũnubeati mũa? ¿Yũ masirisere tũoĩabeati mũa? yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre.

⁴¹ Ito bajiro ã yibojarocati bũto tũo ucayijarã ãna:

—¿Ñimũ ñati ãniama? Minore rẽta rotiami. Mino cuni, ide cuni ãre tũoa, yiyijarã Jesús rãca riasotirã.

5

Gerasa gagũ rãmũ sãñagũ oca

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús ãre sũyarã rãca sidũja Gerasa sitajũ jẽa ejayijarã ãna. ² Jesús eja ã maja waroca ãre bocayijũ gãji. ã ya usijũ rãmũ sãja ecorũ ñayijũ. Masa yujeadojũ ñacõri Jesús tũ ejayijũ ã. ³ Masa godana ãna yujeadojũ ñayijũ ã ñaro. ãre sia sẽobisijarã gãjerã come mana. ⁴ ã ya gũbo tĩgã ã ya ãmore cuni siabojayijarã ãna. ãre ãna siabojarocati coji meje tunu ruacõsotiyijũ ã. ãre tua yi masibisijarã masa. ⁵ Ɛmũa, ñami cuni wa ucuyijũ ã. Tũria joejũ cuni, masa yujeadojũ cuni wa ucuyijũ ã. ã wa ucurojũ bũto awasã ucuyijũ ã. Ito yĩgũ gãtana yijeyijũ ãmasiti.

⁶ Ito ã bajiroca Jesure ti ñucacõri ãmaquedi wayijũ ã Jesús tũjũ. Jesús tũ ejacõri ã riojo rijomunigãna ñini rũjũyijũ ã, ãre rũcũbũogũ. ⁷⁻⁸ ã ejaja ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Tũoya rũmũ mũ. ãnire ã ya usijũ ñagũ budiya mũ, yiyijũ Jesús rũmũre.

Ito ã yijare:

—Jesús, Dios Macũ ña mũáma. ¿Yũre no bajiro yigũ yigũjada mũ? Dios yũre tiro riojo bũsia yũ. Yũre juniro yibesa mũ, yi josayijũ ã Jesure.

⁹ Ito ã yiroca ado bajiro yiyijũ Jesús ãre:

—¿Ñe wame cutiati mũ? yiyijũ Jesús.

Ito ã yija:

—Jãjarã wame cutia yũ, jãjarã rũmũa gũa ñajare.

¹⁰ “Adi sita sõjũa wasa”, gũare yibesa mũ, yi josayijũ rũmũ Jesure. ¹¹ Ito bajiroca tũriajũ jãjarã ba rũgõ ucuyijarã ecana yesea. ¹² ãnare ticõri ado bajiro yiyijarã rũmũa Jesure:

—“Ecana yesea ãna ya usijũ sãjaña mũa”, gũare yiya mũ, yi josayijarã ãna Jesure, yeseare sãja ãmorã.

¹³ Ito ãna yija ticõri: “Itojũ wasa mũa”, yiyijũ Jesús ãnare. Ito ã yija ãmũgũre sãñabojana rũmũa budi-coayijarã ãja, yesea ya usijũ sãja ãmorã. Ecana yesea dos milcõ ñayijarã ãna. Ito ãna ya usijũ rũmũa sãja ecocõri buto ãmaquedi wayijarã yesea. Gãtagãri joejũ mũja wacõri quedi sãja wayijarã rujarajũ. Ito bajiri ãna ñarocõti ruja jedicoayijarã ãna.

¹⁴ Ito bajiri yeseare codebojarã ãmaquedi wa-coayijarã ãna. Iti bajirisere gotiyijarã ãna gãjerãre.

Jaja cuto cuni, jaibiti cuto cuni masare itire gotiy-
 ijarã ina. Ito bajiri, “¿Ñe rêtati?” yirona tirã way-
 ijarã masa. ¹⁵ Jesús tũ ejacõri, rãmúa sãja ecobo-
 jarure tiyijarã ina. “Jãjarã rãmúa sãñarũ ñabojaguti,
 ã ya usijũ rãmúa budigorũ ñami ãja”, yi ti masiyijarã
 masa. Jesús tũ rujigũ yutabuju ã sãñarocajũ tiyi-
 jarã ina. Rãmúa ina sãñaja tuo masigũ meje ñayijũ
 maji. Quenari usi, usi cutigũ ã tuoñarise queno tuo
 masigũ ñayijũ ãja. Ito ã bajija ticõri, bũto gũiyijarã
 masa. ¹⁶ Ito bajiro iti rêtaja ticõri, rãmúa budigorũ
 ã bajirise, ecana yesea ina bajirise cuni gãjerãre
 gotiyijarã ito gãna. ¹⁷ Ito bajiri Jesure gũicõri ina
 cõtore ã budigotoni ãre josayijarã ina.

¹⁸ Ito Jesús cumajũ ã sãñaroca rãmúa budigorũ
 ado bajiro yiyijũ ãre: “Mũ rãca wa ãmoa yũ cuni”,
 yi josayijũ ã Jesure, ã rãca warocũ. ¹⁹ Ito bajiro ã
 yibojarocati ado bajiro yiyijũ Jesús ãre:

—Yũ rãca wabesa. Mũ ya wijũ tũdi wasa. “Yũre
 ti maicõri, yũre queno yimi Dios”, yi gotiba mũ
 ñarãre, yiyijũ Jesús ã ya usijũ rãmúa budigorũre.

²⁰ Ito Jesús ã yiroca rãmúa budigorũ tũdicoayijũ.
 Jũa dũjamocõ cõtorigũ goti ucuyijũ ã. Rãmúa ã ya
 usijũ sãñanare Jesús ã bucõare gaye goti ucuyijũ ã. Ito
 bajiri iti bajirisere tũocõri uca jedicoayijarã masa.

Jairo macore Jesús ã yisioire gaye
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Ito yija bero Jesús tũdi jẽa wayijũ cuma jajo-
 cana. Itajura tũnima Jesús ã rũgõroju jãjarã masa
 minijuayijarã ã tũ. ²² Ito bajirocati minijuara wiũju
 ejayijũ Jesús tũ. Jairo wame cõtuyijũ ã. Jesure ticõri
 ã riojo rijomunigãna ñini rũjũyijũ Jairo. ²³ Ito bajiro
 rujicõri ado bajiro Jesure josayijũ ã:

—Y_u maco cōgō yamo. Iso catire āmoa y_u. Ito bajiri isore moaīag_u waya m_u, yiyij_u ī Jesure.

²⁴ Ito bajiro Jairo ī yija t_uocōri, ī rāca wayij_u Jesús. Jājarā masa īre s_uya wacōri bidiro ñayijarā īna. ²⁵ Īna wato romio ñayijo. Iso ñayijo romia ñarise cōgō. J_ua g_ubojeno rodori t_ujayij_u iso cōroca riti. ²⁶ Jājarā _uco masa _uco yibojayijarā isore. _uco waja niyeru iso r_ucorise īsi jeocōyijo _uco masare. Īna _uco yibojarocati b_uto b_usa cō wayijo iso īja. ²⁷ Gājerāre Jesús ī yisore gaye t_uo b_ujayijo iso. Ito bajiri jājarā masa rāca ñayijo iso Jesús j_udoj_ua. ²⁸ “Jesús ya yutabujure y_u moaīajama catigoja y_u”, yī t_uoīayijo isomasij_uama. Ito bajiri ī ya yutabujure moaīayijo iso. ²⁹ Ī ya yutabujure iso moaīarocati rí tadicoayij_u isore īja. Iso ru_uj_u ñarise iti rētaja t_uoīa masiyijo. ³⁰ Jesure iso moaīaja bero, “Y_u masirisena yisicoaj_u isore”, yī t_uoīayij_u Jesús. Ito bajiri j_uda ticōri ado bajiro masare seniīayij_u ī:

—¿Nimo y_u ya yutabujure moaīari? yiyij_u Jesús īnare.

³¹ Ito ī yija ī rāca riasotirā ado bajiro yiyijarā:

—M_u t_uj_u jājarā ñama m_ure moaīarā. ¿No yig_u seniīati m_u? “Nimo y_u ya yutabujure moaīari”, ¿yī seniīati m_u? yiyijarā īna Jesure.

³² Ito īna yibojarocati īre moaīagōre ti āmayij_u Jesús. ³³ “Y_u ña īre moaīagoro”, yiroco b_uto n_ur_uoyijo iso Jesure gūigo. Gūibojagoti rijomu-nigāna ñini rūjūyijo iso Jesús riojo. Ito bajicōri ñajediro bajirisere gotiyijo iso Jesure. ³⁴ Iso ito yija t_uocōri, ado bajiro yiyij_u Jesús:

—Maco, t_uoya m_u. Y_ure m_u t_uorān_ujare m_ure yisio_ub_u y_u. “Jesure y_u moaīajama catigo yigoja y_u”,

m̄u yi t̄oñajare m̄ure yisiob̄u ȳu. Ito bajiri m̄ure rí tadicoaj̄u. Wan̄u quenagō, cati quenagō wasa m̄u, yiyij̄u Jesús isore.

³⁵ Ito bajiro isore ï yirocati minijuara wi ɰj̄u Jairo wame cutiḡu ya wi gāna ejayijarã. Ado bajiro Jairore gotiyijarã ñna:

—M̄u maco godacoamo. “Ȳu macore yisioḡu waya”, yi josabesa Riasori mas̄ure ñja, yiyijarã ñna Jairore.

³⁶ Ito ñna yibojarocati:

—Güibesa. Itoti ȳu masirisere t̄oñañna, yiyij̄u Jesús ñre.

³⁷ Gãjerãre s̄uya rotibisij̄u Jesús. Pedro, Santiago, Juan c̄ani Santiago ocabaji, ñna ɰdiarãreti s̄uya rotiyij̄u Jesús. ³⁸ Minijuara wi ɰj̄u, ya wi t̄u ejacōri, b̄uto ñna otija t̄oyij̄u Jesús. ³⁹ Ito bajiri wi s̄ajacōri ado bajiro yiyij̄u ñ:

—¿No yirã otiami m̄ua? Macoacã cōgō meje yamo iso. Canigō yamo, yiyij̄u Jesús otirãre.

⁴⁰ “Ûsi jedicoañi iso”, yi masicōri Jesure ajayijarã ñna. Ito bajiro ñna yija ticōri, budi rotiyij̄u Jesús ñnare. Ito yicōri macoacã ya s̄ōa s̄ajayij̄u Jesús. Iso jac̄usabatia r̄aca, ñre s̄uyarã ɰdiarã r̄aca s̄ajayij̄u Jesús. ñna r̄aca s̄ajacōri macoacãre b̄usiyij̄u Jesús.

⁴¹ Iso ya ãmore ñia t̄ua w̄um̄ocōri ado bajiro yiyij̄u Jesús:

—Talita cumi, yiyij̄u Jesús isore. Masa oca yireoni bajiro: “ ‘Macoacã, w̄um̄ñña’, m̄ure yib̄u ȳu”, yireoni ña iti.

⁴² Ito ï yirocati w̄um̄u wayijo iso. J̄ua ḡubojeno rodoricō t̄ujago ñayijo iso. T̄adi iso catija ticōri, b̄uto ɰcayijarã masa. ⁴³ Ito bajiri ado bajiro ñnare

rotiyijũ ĩ: “Gãjerãre iti bajirisere gotibesa. Isore ecaya mũa”, yĩ rotiyijũ Jesús ĩnare.

6

*Nazaretjũ Jesús ĩ ware gaye
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)*

¹ Iti cutoire budi wayijũ Jesús. Budi wacõri ĩ ya cuto ñasarijũ ejayijũ Nazaret wame cãtirojũ. ĩ rãca riasotirã cuni wayijarã ĩ rãca. ² Ito bajiri tujacãra rãmũ ñaroca masare riasosũoyijũ Jesús minijuara wijũ. ĩre tũocõri, “Bũto masigũ ñami ĩ”, yirona ucyijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yiyijarã masa Jesure tũocõri:

—¿No bajicõri bũto tũo masiati ãni? ¿Ñimũ ĩre riasoyijari? ¿No bajicõri ĩ bũto tũo masirise ñati ĩre? ĩmasiti guijoro bajiami. Cõrãre ĩ moaĩarocati ñarise rêtacoajũ, yiyijarã ĩna Jesús ya cuto gãna. ³ Gaje ado bajiro yiyijarã ĩna: ĩti ñami adoju yucũ yijeri masũ. María macũ ñami ĩ. Ito yicõri Santiago, José, Judas, Simón mesa rĩjorũ ñami ĩ. ĩ ocabajirã romia cuni ado gãna ñama ĩna, yiyijarã Jesús ya cuto gãna.

Ito bajiro ĩna yija tũocõri, Jesure boca amibisijarã ĩna. ⁴ Ito ĩna yibojarocati ĩnare bũsiyijũ Jesús:

—Diore goti ĩsiri masũre rũcũbũorã yirãji masa jeyaro. Ito bajibojarocati ĩ ya cuto gãna, ĩ ñarã, ĩ ya wi gãna cuni rũcũbũomenaji ĩna. ĩ ñarã ĩre tũomenaji ĩna, yiyijũ Jesús.

⁵ Ito bajiri Jesure ĩna tũobejare tiyamani yĩ ĩoado mañijũ Jesús. Ito bajibojarocati coriarãre amo moa jeocõri ĩna ñarise rêtoyijũ Jesús, jãjarãre meje.

⁶ ĩ ñarã ĩre ĩna tũorũnũbeja ticõri, “Ayu, ¿no yirã

tʰorũnubeati ĩna?” yi tʰoĩayijũ Jesús. Ito yija gaje cʰutorijũ wayijũ Jesús masare riaso ucugũ wacũ.

Dios oca ĩna goti ucutoni ĩ rãca riasotirãre Jesús ĩ cõare gaye

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ ĩ rãca riasotirãre ji wayijũ Jesús. Jũa gũbojeno ãmũa ñayijarã ĩna. Gãjerãre riasojaro yirocũ, ĩnare cõayijũ Jesús. Co cʰuto rũyabeto jũarã riti cõayijũ Jesús ĩnare. Ito yicõri ĩ masirise jidicãyijũ Jesús ĩnare, “Rũmũare bucõama mũa cʰani”, yirocũ. ⁸ Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro rotiyijũ Jesús: “Mũa goti ucurã waja mũa ya gajeoni ãmi wa yibesa. Najuro, tura baju, niyerure cʰani ãmi wa yibesa. Tueragu riti ãmi wasa, mũa bogaja itigũna tue waja. ⁹ Gũboco sãñacõri, yutabuju co bujuti sãña wasa. Mũa sãñarise riti ãmi wasa”, yi rotiyijũ Jesús ĩnare. ¹⁰ Gaje ado bajiro ĩnare rotiyijũ Jesús:

—Cʰutori mũa goti ucurã waja, mũa ejari wi co witi ñacõama. Gaje wi, gaje wi wabeja. Gaje cʰutojũ warã riti warã yirãji mũa. ¹¹ Gaje cʰutori mũa waja, masa mũare cʰudibeja, Dios oca ĩna tʰo ãmobeja, itocõti ĩnare jidicãma. ĩnare jidicãcõri ado bajiro yiba. Mũa ya gũbojũ sita wãrisere ja bateba ĩna ñarijũre warã. Ito bajiro mũa yija ticõri: “Bujato ya mani ĩnare. Queno yibea mani ĩnare”, yi tʰoĩarã yirãji ĩna, yiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

¹² Jesús ĩ gotirere tʰocõri masare gotirona wayijarã ĩna: “Ñeñaro mũa yirise jidicãcõri Diore tʰorũnũña”, yiyijarã ĩna masare. ¹³ Masare ĩna ya usijũ rũmũa sãñanare, rũmũare bucõayijarã ĩna. Ñarise cõrã jãjarãre úye jio guyijarã ĩna. Ito bajiro yicõri ĩna ñarisere rêtoyijarã ĩna.

Juan idé guri masu i godare gaye
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Masa jeyaro busiyijarã Jesús i masiro robo i yire gaye. Masa ina busire tucõri iti cuto gagu uju Herodes cani, masiyiju Jesús i masiro robo i yire gaye. Itire oca tucõri ado bajiro busiyiju Herodes:

—Juan masare idé guri masu ñaguñji mucana, yiyiju i. Mucana tujacõri i masiro robo i yirisere yiguñji, yiyiju Herodes.

¹⁵ Gãjerãma ado bajiro yiyijarã:

—Diore goti isiri masu Elías ñayoru ñaguñji mucana, yiyijarã ina.

Ito ina yibojarocati gãjerã ado bajiro yiyijarã mucana:

—Diore goti isiri masu jane mejeju ñayoru ñaguñji gajea, yiyijarã ina.

¹⁶ Ito bajiro masa ina busija tucõri, ado bajiro cadiyiju Herodes:

—Juan ñaguñji gajea. “Iti rumuju i ya rijoga jatateña ire”, yicu yu. Iti rumu yu sia rotija bero mucana tãdi tujacõaguñji gajea, yiyiju Herodes.

¹⁷⁻¹⁸ Juan i sia ecoroto rioja, ado bajiro Herodesre busi tudiyiju i:

—Mu ocabaji Felipe manojore rucobesa mu. Ito bajiro yibitiraja mu, yiyiju Juan Herodesre.

Felipe manojo ñabojaro Herodías wame cutiyijo iso. Herodes bũto amoyiju isore. Ito bajiri Juan ito bajiro i yija tucõri, ire ñia rotiyiju Herodes i ya surarare, ire ina tubiatoni.

¹⁹ Ito bajiro Juan i busija tucõri, Herodías bũto tũ tudiyijo ire. Ire sia amobojayijo iso. No bajiro ire sia masia mañiju isore. ²⁰ Quenarise riti tũõlagũ ñayiju Juan. Ito yicõri queno usi cutigu ñayiju i,

Dios ï tija. Itire ticõri Juanre queno rãcũbũoyijũ Herodes. Ito bajiri Juanre camotayijũ ï, Herodías sĩame yirocũ. Juan ï bũsirisere tũo oca jaibojagũti ïre bũto tũo wanũyijũ Herodes. ²¹ Co rũmũ ï ñara rodo gãni biajare basa meni rotiyijũ Herodes. ï ya moari masa Ƶjarã rãca, ito yicõri surara Ƶjarã rãca, Galilea ñari masa rãca cũni ñna rãca basa meniyijũ Herodes. ñna basa wijari rũmũ Juanre sĩaroco tũoĩacõyijo Herodías. ²² Iso maco ñnare basa ïoyijo ñna wanũtoni. “Quenoguti yũre basa ïoamo iso”, yi tũoĩayijũ Herodes. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ isore:

—¿Ñe mũre ïsigũti yũ mũ basare waja? Mũ ãmorise yũre seniña.

²³ Mũ senija yũ gajeoni rũcorise gũdarecona mũre ïsicũja yũ. Adi cũto gagũ Ƶjũ ñacõri, mũ senija gũdarecona ïsicũja yũ. Bũgũ meje ya yũ adire. Ri ya yũ, yiyijũ Herodes Herodías macore. ²⁴ Ito ï yija tũocõri, iso jacore seniĩagõ wayijo iso:

—¿Ñe gajeoni ïre senigõti yũ, cana? yiyijo iso.

Ito yija:

—“Juan masare idé guri masũ ya rijogare ãmoa yũ”, yiba Herodesre, yiyijo Herodías iso macore.

²⁵ Ito bajiro jaco gotija tũocõri, Ƶsirio wayijo iso Ƶjũ Herodes tũjũ. ïre ado bajiro gotiyijo iso:

—Adocãtati Juan ya rijoga ãmoa yũ. Somotẽrona jeocõri yũre ïsiña, yiyijo iso ïre.

²⁶ Ito yija Herodes bũto bojori bũjayijũ itire tũocõri. Juanre sĩa ãmobitibojayijũ ï. Ito yicõri isore maño ãmobisijũ ï. Masa ñna tiro riojo, “Mũ ãmoriseti mũre ïsicũja”, ï yicãre ñajare, iso seniro bajiroti ïsiyijũ ï isore. ²⁷ Ito bajiri Juanre sĩa ãmobitibojagũti,

ejori oca ã ya moari masare Juanre rijoga jata rotiyijũ Herodes. Ito bajiro ã rotija tũocõri, tubiara wi wayijũ Juan ya rijoga jatagũ wacũ. ²⁸ Ito ejacõri Juan ya rijoga jata, somotẽrojũ jeocõri ãmi wayijũ ã. ãmi wacõri basari masore ãsiyijũ ã. Isojũ ãja iso jacore ãsiyijo.

²⁹ Juanre siare gaye tũocõri, ã rãca riasotiana ã ya rujare ãmirã ejayijarã. Ito yicõri ãre yujeyijarã ãna ãja.

*Cinco mil ñarãre Jesús ã ecare gaye
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Mũcana tũdi ejacõri Jesús rãca minijuayijarã ã oca goti ucurã ejana. Ito bajiri ãna riaso ucure gotiyijarã ãna Jesure. ãna tiado bajiroti ñarocõti goti jeoyijarã ãna Jesure. ³¹ Jãjarã masa warãtibe, tũdi warãtibe, yi ñayijarã masa. Ito bajiri Jesús ãre sũyarã cũni ba ãmobjayijarã. Dijũ barajajũ mañijũ ãnare. Ado bajiro yiyijũ Jesús ã cũanare:

—Ita, wato. Õ, masa ãna manojũ tujacãto mani, yiyijũ Jesús ãnare. ³² Ito yija jajocana wayijũ Jesús masa manojũ. ã cũana cũni wayijarã ã rãca. ³³ Masa jãjarã tiyijarã ãna waja. Jesús, ã cũanare cũni ti masiyijarã masa. Ito bajiri ãna wagoja ticõri, boejũ ũmaquedi wayijarã masa. Jesús ã cũana rãca ãna ejaroto riojũajũ ejayijarã masa, bũto wacõri. ³⁴ Cumana ejacõri maja wacũti jãjarã masare ti bũjayijũ Jesús. Oveja codegũ mano bajiro bajiyijarã masa ã tija. Ito bajiri ãnare ti maĩyijũ ã. Ito bajiri masare ti maicõri ãnare riasosũoyijũ Jesús. ³⁵ Ñamicajũ ñaroca Jesure bũsirona ã tũ ejayijarã ã rãca riasotirã. Ado bajiro yiyijarã ãna:

—Ñamicajũ ñacoajũ ñja. Queno masa mama adore.

³⁶ Ito bajiri masa ñna cutojũ tũdi wajaro. Ōjũ ñna ñarojũ bare gãme barã wajaro. Bare ma ado. Ito ñaroja, naju gãme barajũ, yiyijarã ñna Jesure.

³⁷ Ito yija ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—Masare ecaya mua, yiyijũ ñ.

Ito yija ñja, ñ rãca riasotirã ado bajiro ñre seniñayijarã ñna:

—¿Gua bare gãmerã warãjida, jairo waja rucarisere? Masa jaijare najuro waja tñjabea, yiyijarã ñna Jesure.

³⁸ ñna ito yija tucõri, ado bajiro ñnare seniñayijũ Jesús:

—¿Nocõ naju rucoti mua? Titẽña maji, yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre.

Itire ticõri ñre gotiyijarã:

—Co ñujamocõ ñna iti naju. Ito yicõri wai cuni jũarã ñna, yiyijarã Jesure.

³⁹ Ito yija ado bajiro masare yiyijũ Jesús: “Rujaria buri ruji wasa ta quenarise joejũ”, yiyijũ Jesús masare. ⁴⁰ Ito bajiro ñ yija tucõri, rujaria buri ruji wayijarã masa. Co bure ñayijarã cincuenta ñarã, gãjerã cien ñarã rujisosa wayijarã masa. ⁴¹ Ito yija naju co ñujamocõ ñnarisere, wai jũarãre cuni ñmi rucoyijũ Jesús ñ ya ñmona. Iti rucocõri macãrucãrojũ ti mũoyijũ ñ: “Queno ya Cuna mu”, yiyijũ Jesús Diore. Ito yicõri najuro wẽ jea batoyijũ ñja. Ito yicõri ñ rãca riasotirãre ñsiyijũ Jesús. “Masare batoya”, yirocũ ñsiyijũ Jesús. Wai jũarãre batoyijũ Jesús masa ñarocõti ñna batoni. ⁴² Ito bajiri masa jeyaro bayijarã. Yaji quenaro ñayijarã masa ñja iti bacõri. ⁴³ ñna yaji rẽtarisere jua gubojeno jiburijũ

miosã dajoyijarã ñna ba ruarisere. ⁴⁴ Jãjarã ñayijarã masa, najuro waire cuni barã. Cinco milcõ ñayijarã ñna ãmua.

Ide joe Jesús ã ware gaye

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Ito yija ã rãca riasotirãre ado bajiro yiyijũ Jesús: —Cuma sãjacõri sidũja jẽa wasa. Itoju Betsaidaju yũre yuba, yiyijũ Jesús ñnare. Ñna jẽa waroca masare ware goti ñayijũ Jesús. ⁴⁶ Ñnare ware goticõri tũriaju maja wayijũ Jesús, Diore busirocũ. ⁴⁷ Rãiocũro itajura gudarecoti tũjayijũ cuma maji. Ito bajiri Jesuama itajura tũnima rũgõcõri ti ñucayijũ ñnare. ⁴⁸ Jesús ã tija bũto weabojayijarã ñna. Mino bũto iti wẽa tuojarẽ josari wea wabojayijarã ñna. Ito bajiri busucũro ide joena wacõri ñna tũ eja wayijũ Jesús. Ito bajibojarocati ñnare rẽta wacũ bajiro eja wayijũ ã. ⁴⁹⁻⁵⁰ Ide joe ã waja ticõri, bũto awasãyijarã ñna ucarã. “Masũ wũjo ñaguĩji”, yĩ tũoĩayijarã ñna. Ñna ucaja ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Oca sẽoña mua. Gũibesa mua. Yũti ña, yiyijũ Jesús ñnare.

⁵¹ Itocõti ñna rãca cumaju sãja ejacoayijũ Jesús ñja. Ñ sãjarocati mino rẽtacoayijũ. Ito bajiri bũto ti ucayijarã ñna itire. ⁵² Bare jabetacãna jãjarã masare Jesús ã ecaja tibojarãti, “Dioti ñami ã”, yĩ masibisijarã ñna maji. “Tiyamani ão masigũ ñami Jesús”, yĩ ãmobisijarã ñna. Queno tũo masibisijarã maji.

Genesaret sita gãnare Jesús ã yisioire gaye

(Mt 14.34-36)

⁵³ Itajura jêacōri Genesaret wame cūtiri sitajū ejayijarā ĩna. Itojū cumare sia cūyijarā ĩna. ⁵⁴ Cuma ĩna sia majaroca Jesure ti masiyijarā masa itijū gāna. ⁵⁵ Jesure ticōri ũsirio wayijarā gājerāre gotirona. Ito yija cōrāre ĩna ya camana āmi wayijarā Jesús tūjua. ⁵⁶ No ĩ waro bajiroti jaibiti cuto, jaja cutojū, wi manojū, majū cūni cōrāre cū yuyijarā ĩna, Jesús ĩ yisiotoni. ĩ ya yutabuju gaja moaĩa āmorā, ĩre josayijarā ĩna. Jesús ya yutabuju gaja moaĩanare riti ĩna ñarise cūtirise rētaoayijū ĩja.

7

Ñeñaro tũoĩacōri ñeñarise yama masa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 15.1-20)

¹ Ito yija fariseo gaye tũoĩarā, judio masa rotirise riasori masa rāca Jesús tū eja rūgūyijarā ĩna. Jerusalēna wadiana ñayijarā ĩna. ² Jesús tū ejacōri ĩ rāca riasotirā coriarā āmo coemenati ĩna baja tiyijarā ĩna. Ito bajiri bũcũrā ĩna rotiado bajiro ĩna yibeja ticōri, ĩnare bũsituyijarā ĩna. ³ Judio masa ñajediro, fariseo gaye tũoĩarā cūni bũcũrā ocare queno tũo sũyayijarā ĩna. Bũcũrā ĩna rotiado bajiroti ruje āmo coesotiyijarā ĩna baroto riojua. ⁴ Bare waja yiadojū bare gāme tũdi ejacōri bũcũrā ĩna rotirise ĩna cũdiroto riojua babisijarā ĩna. Bũcũrā ĩna rotiado bajiroti idira coa, ide gōnaradu, ito yicōri come sotu cūni coecōyijarā ĩna. Bũcũrā rotirise cũdirona ĩna ya caniado cūni queno coecōyijarā fariseo gaye tũoĩarā, judio masa rotirise riasori masa cūni. ⁵ Ito bajiri Jesús rāca

riasotirã ñna ãmo coemenati baja ticõri, ado bajiro ñre seniñayjarã ñna:

—¿No yija mña rãca riasotirã bucurã oca tuorũnubeati? yiyijarã ñna. Tite. Coji ruyabeto ãmo coemenati bama ñna, yiyijarã fariseo gaye tuoĩarã.

⁶ Ito ñna yijare cudiyijũ Jesús ñnare:

—“Queno yirã ña gña”, yibojarãti mña tuoĩaro bajiro yibea mña. Jane mejejũ mñare tuoĩa yugũ ado bajiro ucañi Diore goti ñsiri masũ Isaías ñayoru: “Diore bũto rũcũbũoa gña”, yirã ñabojarãti mña ya usijũama queno ñre rũcũbũobebea mña.

⁷ Minijuacõri, “Diore queno rũcũbũoa gña”, yirã ñabojarãti rocati ya mña. Ito yicõri rocati oca busi ajea mña itire. Mña gotijama, “Bucurã oca, Dios oca bajiroti bajia”, yi gotiboja mña, yi ucañi Isaías ñayoru mñare tuoĩa yugũ, yiyijũ Jesús ñnare.

⁸ Dios ñ rotirisejũ queno tuorũnũbiticõri, bucurã ocajũare queno tuorũnũ mña, yiyijũ Jesús ñnare.

⁹ Mñcana gaje ado bajiro ñnare goti remoyijũ Jesús:

—Bucurã ocajũare tuo sũyarona Dios ñ rotiriseereama cudibea mña. ¹⁰ Ado bajiro gotiyijũ Moisés ñayoru: “Mñ jacũre, mñ jacore cunĩ rũcũbũoya”, yiyijũ ñ. “No ñ jacũre bũsitugũ, ñ jacore cunĩ bũsitugũ sũacõruja ñocũre”, yi ucañi Moisés ñayoru. ¹¹ Mñama ricati bajiro rotia. Ado bajirojũ rotia mña: “Yũ jacũsabatiare ejabũado ma yũ. Ñarocõti yũ gajeoni cutirise Dios ye riti ña. Ñ sũgũreti ejabũacũja yũ”, sũgũ ñ yija, “Queno yami”, ya mña. ¹² “Ito bajiro ñ

tuoĩaja, no yibea ĩ jacuſabatiare ĩ ejabuabeja”, ya mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

¹³ 'Ito bajiro mũa buſija, bucuŕã ocajũa tuorũnucõri, “Dios oca waja ma”, yi tuoĩado bajiro ya mũa. Iti oca mũa tuorũnurise gãjire, gãjire goti mũa wajũ mũa. Gaje jaje ñaroja mũa ito yirise. Dios ocare tuorũnurã meje ña mũa, yiyijũ Jesús fariseo gaye tuoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masare cũi.

¹⁴ Ito bero masare jicõri ado bajiro gotiyijũ Jesús:

—Mũa ñarocõti tuoſa yũre. Ito yicõri tuo masiũa mũa. ¹⁵ Mani ba sãrise meje ñaroja ñeñaro mani yiroca yirise. Mani ya uſijũ iti ñeñaro tuoĩajare itina ſuoriti ñeñaro ya mani. ¹⁶ Mũa gãmo goje cutijama tuoſa, yiyijũ Jesús masare.

¹⁷ Ito yicõri masare ware goticõri wijũ sãjayijũ Jesús. Wijũ ĩ sãjaroca ĩre seniĩayijarã ĩ rãca riasotirã:

—Jijũ mũ masare riasorise gayere queno gotiya guare cũi, yiyijarã ĩna Jesure. ¹⁸ Ito ĩna yija tuocõri, ado bajiro cũi yijũ Jesús:

—¿Yũ riasorise gaye queno tuobiti mũa cũi? “Masa ĩna ba sãrise meje ñaroja ñeñaro ĩna yiroca yirise”, yũ yija, ¿tuo masibeati mũa? yiyijũ Jesús ĩnare. ¹⁹ Masa ĩna ba sãrise jeragajũ riti waroja. ĩna ya uſijũ meje waroja iti. Ito yicõri ĩna ba sãrise rẽta budicoaro yiroja, yiyijũ Jesús ĩnare.

“Bare jeyaro quenarise riti ña”, yirocu yiyijũ Jesús. ²⁰ Mũcana tũdi goti quenoyijũ Jesús ĩnare:

—Masa ĩna ya uſijũ iti ñeñaro tuoĩajare itina ſuoriti ñeñaro yama ĩna. ²¹ ĩna ya uſijũ ñeñaro tuoĩacõri ado bajiro ñeñarise yama masa. Manũjũ macore rocati yama ĩna. Riniamã. Sĩama.

22 Manojɔ ɕɕtirã ñabojarãti rocati yama ñna. Gãjire gajeoni ɰoama. Ñeñarise ñajediro yama ñna. Rɰoama. Dios ï rotirisere ɕɕdibeama ñna. Gãjerãre ti tudiamã. Gãjerãre bɰsituama ñna. Ñna gajeoni rãca, “No yiya mana ña gɰa”, yama ñna. “Gãjerã rêtoro masirã ña gɰa”, yama ñna. Ito yicõri queno tɰoĩabiticõri rocati yama ñnaõna. ²³ Adi ñeñarise ñajediro yama ñna, ñna ya ɰsijɰ ñeñaro iti tɰoĩajare, yiyijɰ Jesús ñnare.

*Gaje maso Jesure iso tɰorɰnɰ sɰyare gaye
(Mt 15.21-28)*

24 Itijɰna wacõri Tiro wame ɕɕtiri ɕɕto tɰ ejayijɰ Jesús. Ito ejacõri wi sãjayijɰ ï. Masa ñna masibeto eja ãmoyijɰ Jesús. Ito bajibojarocati masicõyijarã ñna. ²⁵ Ito bajiri sīgō Jesús ï ejare gaye masiyijo. Iso ñayijo rŭmú sãñagō jaco. Ito bajiri Jesús tɰ wadicõri iso ya rijomunigãna ñini rŭjũyijo iso, Jesús riojo. ²⁶ Judio masagō meje ñayijo iso. Sirofenicia gago ñayijo iso. Jesús tɰ ejacõri ñre josayijo: “Yɰ maco iso ya ɰsijɰ rŭmú sãñagō ñamo. Ito bajiri iso ya ɰsijɰ rŭmú sãñagũre bucõaña mɰ”, yiyijo iso Jesure. ²⁷ Ito yija ado bajiro gotiyijɰ Jesús isore:

—Cajero judio masare ejabɰasɰocɰja yɰ, yiyijɰ Jesús. Gɰa masa riojɰajɰ yɰ mɰre ejabɰaja, rĩacare najuro êmacõri yaire ecado bajiro bajia, yiyijɰ Jesús isore.

²⁸ Ito ï yija tɰocõri, ado bajiro ɕɕdiyijo iso:

—Ri ya, yɰ Ʋjɰ mɰ. Ito bajibojarocati yaia bare jeoado roca ñarã boca barã yirãji rĩaca ñna queorisere, yiyijo iso.

²⁹ Ito iso yija ado bajiro ɕɕdiyijɰ Jesús isore:

—Queno tʰoĩa mʰ. Ito bajiri mʰ ya wijʰ tʰdi wasa. Rāmú budigocōami mʰ macore ĩja, yiyijʰ Jesús isore.

³⁰ Iso ya wi tʰdi ejacōri caniado joejʰ maso iso jesaroca tiyijo iso. Rāmú budigorojʰ ñayijo iso ĩja.

Tʰobiti bʰsibiti yigʰre Jesús ĩyisiore gaye

³¹ Tiro cʰtona wayijʰ Jesús. Ito wa rētayijʰ Sidón wame cʰtiri cʰto. Ito rēta wacʰti Decápolis wame cʰtiri cʰtori cʰni rētayijʰ. Ito rēta wacʰ ejayijʰ Galilea wame cʰtiritajʰ. ³² Ito ĩ ñaroca tʰobiti bʰsibiti yigʰre āmi ejayijarā masa. ĩre āmi ejacōri Jesure seniyijarā ĩna, tʰobicure ĩ ya āmo moa jeotoni. ³³ Ito bajiri tʰobicure gajerojʰa āmi wayijʰ Jesús. Ito yicōri tʰobicʰ ya gāmo gojerijʰ āmo wāsoa sōcōayijʰ Jesús. Ito yicōri āmona ĩ ya go ide āmicōri ĩ ya ñemerojʰ moaĩayijʰ bʰsibicure. ³⁴ Ito yicōri macārucārojʰ ti mʰocōri usi āmiyijʰ Jesús. Ito yicōri ado bajiro yiyijʰ ĩre:

—Efata, yiyijʰ Jesús. “Gāmoro tʰoya ĩja”, yireoni ñayijʰ iti griego ocana.

³⁵ Ito ĩ yirocati tʰobicʰ ñabojarʰti tʰocoayijʰ ĩja. Ito yicōri ĩ ya ñemero cʰni quenacoayijʰ ĩre ĩja. Ito bajiri bʰsicoayijʰ ĩ bʰsibicʰ ñabojarʰ. ³⁶ Ito yija ado bajiro masare gotiyijʰ Jesús: “Gājerāre goti bato yibesa mʰa”, yiyijʰ Jesús ĩnare. Ito ĩ yibojarocati masa jājarāre goti batoyijarā Jesús ĩ masiro robo ĩ yirisere. “Gotibesa”, ĩ yibojarocati bʰto bʰsa masare goti bato wayijarā ĩna. ³⁷ Ito bajiro Jesús ĩ yija ti wanucōri, ado bajiro yiyijarā ĩna:

—Jeyaro ĩ yirise quenasacōa, yiyijarā masa. Tʰomenare cʰni ĩna tʰoroca, bʰsimenare cʰni ĩna bʰsiroca yami Jesús, yiyijarā masa.

8

*Cuatro mil ñaräre Jesús ï ecare gaye
(Mt 15.32-39)*

¹ Iti rumuri mucana tũdi jãjarã masa minijuay-
ijarã Jesús tũju. Jesús tũ ñna ñaroca riti bare jedi-
coayiju ñnare. Ito bajiri ï rãca riasotirãre jicõri ado
bajiro yiyiju Jesús:

²—Ñna masare ti maia yũ. Udia rumu tũja yũ rãca
ñna ñaroca. Ito bajiri bare ma ñnare. ³ “Bamenati
wasa”, ñnare yũ yija, ma gũdarecoti boga quedirãji
ñna. Coriarã sõju wadiana ñarãji, yiyiju Jesús ï rãca
riasotirãre.

⁴ Ito ï yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijarã ï rãca
riasotirã:

—Masa ñaro meje ñajare no bajiro masare bare
eca masiado ma, yiyijarã ñna Jesure.

⁵ Ito ñna yija senĩayiju Jesús ñnare:

—¿Nocõ jaje naju rũcoati mua? yiyiju Jesús ñnare.

—Jua ãmojeno najurori ñna, yiyijarã ñna.

⁶ Ito yija jacaju masare ruji rotiyiju Jesús. Ito
yicõri jua ãmojeno naju ñarisere ãmi rũcoyiju Jesús.
Itire rũcocõri ado bajiro yiyiju Jesús: “Queno ya
mu”, yiyiju Jesús Diore. Ito yicõri naju igata ba-
tocõri ï rãca riasotirãre ïsiyiju Jesús. Ñnajua masa
jeyarore batoyijarã ïja. ⁷ Ito yicõri wai cuni ja-
beto rũcoyijarã ñna. Waire rũcocõri, “Queno ya
Dios mu”, yiyiju Jesús mucana. Ito yicõri ï rãca
riasotirãre bato rotiyiju Jesús. ⁸ Masa ñarocõti ba
jedyijarã. Sīgũ ruyabeto yaji quenaro ñayijarã ñna.
Ñna ba ruarise ãmicõri jua ãmojeno jiburi dajoyijarã
ñna. ⁹ Itiju Jesús rãca bana cuatro milcõ ñayijarã
masa. Ñna ba tĩoja bero ñnare ware gotiyiju Jesús.

¹⁰ Ito bero cumajũ sãjayijũ Jesũs ã rãca riasotirã rãca. Cuma sãjacõri Dalmanuta sitajũ wayijarã ãna.

*“Tiyamani ãõña gũare”, ãna yire gaye
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Ito Jesũs ã ejaja tũocõri, ã rãca busirona ã tũ ejayijarã fariseo gaye tũõlarã. ã wisajaro yirona ãre seniãayijarã ãna. “ ‘Dios cõaru ãami ã’, gũa yitoni, tiyamani mũ ãore ãmoa gũa”, yiyijarã ãna Jesure.

¹² Ito bajiro ãna yija tũocõri, bũto usi ãmiyijũ Jesũs. “Teoro yama yũre”, yirocũ ito bajiro usi ãmiyijũ ã:

—¿No yija ãna masa tiyamani yi ão rotiatĩ ãna yũre? yiyijũ Jesũs. Riti mũare gotia yũ. Tiyamani yi ãobicũja yũ masare, yiyijũ Jesũs ã rãca riasotirãre.

¹³ Ito yicõri masare cũ wayijũ Jesũs. Mũcana tũdi cumajũ sãjacõri, itajura gaje dũajũa jẽa wayijarã ãna.

*Fariseo gaye tũõlarã ya naju wadare gaye
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ Jesũs rãca riasotirã bare ãmi ware ãcabojayijarã. Ito bajiri ãna ya cumajũ naju jabetacã ãayijũ. ¹⁵ Ito yija ado bajiro gotiyijũ Jesũs ãnare:

—Fariseo gaye tũõlarã ya naju wadarise uco gaye queno tũ masiña mũa. Herodes ã gaye cuni queno tũ masiña, yiyijũ Jesũs ã rãca riasotirãre.

¹⁶ Ito bajiro Jesũs ã yija tũocõri, ãnamasi gãmeri busiyijarã:

—Mani naju rucobejare ito bajiro busiami Jesũs, yiyijarã ãna.

¹⁷ ãna busirise masicõyijũ Jesũs. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ ã ãnare:

—¿No yija, “Naju ma”, yati mũa? yiyijũ Jesũs ãnare. ¿Yũre masibeati mũa maji? ¿Mũa ya usijũ

tuo masimena ña mua? yiyijũ Jesús ñnare. ¹⁸ Mũare cajea ñabojarocati ti masibea mua. Ito yicõri gãmorõ ñabojarocati tuo masibea mua. ¿Yũ masiro robo yũ yirisere masibeati mua? yiyijũ Jesús ñnare. ¹⁹ ¿Co ñajamocõ najurori cinco mil masa ñarãre yũ bare ecaja bero ruaryarise nocõ jibũri dajocati mua? yiyijũ Jesús ñnare.

Ito ñ yija tuocõri, ado bajiro cadiyijarã ñna:

—Doce jibũri dajocũ gã, yiyijarã ñna.

²⁰ —Siete najurori cuatro mil masa ñarãre yũ batoja, ñna ba ruaryare, ¿nocõ jibũri dajocati mua? yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre.

—Siete jibũri dajocũ gã, yiyijarã ñna.

²¹ Ito yija ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—¿Tuo masibeati mua maji? yiyijũ Jesús.

Betsaida gagũ cajea macũre Jesús ñ yisioire gaye

²² Ito bero Jesús ñre sũyarã rãca Betsaidajũ ejayijũ. Ito ñna ejaroca cajea macũre ãmi ejayijarã masa Jesús tu. Ñre josayijarã ñna cajea macũre ñ moañatoni. ²³ Ito yija cajea macũ ya ãmo ñiacõri ñre tũa wayijũ Jesús iti cuto sõjũa bũsacã. Ito yicõri ñ ya go idena cajea macũre ñ ya cajea moañayijũ Jesús. Ito yicõri ado bajiro ñre senĩayijũ: “¿Ruyuati jabeto?” yiyijũ Jesús cajea macũre. ²⁴ Ito bajiro ñ yija cajea tibicũ tisũoyijũ jabeto. Ito bajiri ado bajiro cadiyijũ ñ:

—Tia yũ jabeto. Ito bajibojarocati masare yũ tija, yucũ wãrero bajiro baja, yiyijũ ñ.

²⁵ Ito yija Jesús mũcana tũdi moaña quenoyijũ ñ ya cajeare. Ito ñ yija bero queno ticoayijũ ñja. Ñajediro queno ruyuyijũ ñre ñja. ²⁶ Ito yija Jesús ado bajiro gotiyijũ ñre:

—M_u ya wi_{ju} t_udi wasa. C_uto_{ju} c_uni s_aja wa yibeja. Ito yic_ori g_ajer_are c_uni goti bato yibeja, yiyij_u Jes_us ĩre.

Dios ĩ c_oar_u ñami Cristo, yi Pedro ĩ goti quenore gaye

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Ito ĩ yija bero ĩ r_aca riasotir_a r_aca wayij_u Jes_us, Cesarea Filipino wame c_utiri c_uto t_u. Ma ĩna waro_{ju} ĩ r_aca riasotir_are ado bajiro seniñayij_u Jes_us:

—¿No bajiro yati masa y_ure ĩna tija? “¿Ñim_u ñati ĩ?” ĩna seniñaja, ¿no bajiro c_udiati g_ajer_a? yiyij_u Jes_us ĩ r_aca riasotir_are.

²⁸ Ito ĩ yija:

—Ado bajiro yama masa m_ure: “Juan masare id_e guri mas_u ñami”, yima. G_ajer_a ĩna yijama, “Elías ñami”, yima ĩna. G_ajer_a ĩna yijama, “Diore goti ĩsiri mas_u ñami”, yima ĩna, yiyijar_a ĩna Jesure. Ito yija ado bajiro ĩnare seniñayij_u Jes_us:

²⁹ —¿M_uama, ñim_u ñami, yati m_ua y_ure? yiyij_u Jes_us.

Ito ĩ yija ado bajiro c_udiyij_u Pedro ĩre:

—M_uti ña Cristo, Dios ĩ c_oar_u, yiyij_u ĩ Jesure.

³⁰ Ito bajiro ĩ yija t_uoc_ori:

—G_ajer_are goti batobesa m_ua, yiyij_u Jes_us ĩ r_aca riasotir_are.

Y_ure s_iar_a yir_aji, Jes_us ĩ yire gaye

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Ito yija Jes_us ado bajiro ĩnare riasos_uoyij_u:

—Y_uti ña Masa R_ijo_u. Bujato t_obujag_u yig_uja y_u. Paia _ujar_a, judio masa rotirise riasori masa, ito yic_ori b_uc_ur_a c_uni, “Dios Mac_u meje ña m_u”, yir_a yir_aji ĩna y_ure. Ito yic_ori y_ure s_iar_a yir_aji. ĩna s_iaja,

godacoagu yiguja yu maji. Godabojaguti udia rumu bero mucana tudi catigu yiguja yu, yiyiju Jesús inare. ³² Ito bajiro inare gotigu quenaro gotiyiju Jesús. Itire i busija tuocōri, ricati ami wayiju Pedro Jesure. Ito yicōri, “Yibesa mu itire”, yi tudiyiju Pedro Jesure. ³³ Ito i yija tuocōri, juda rāgūyiju Jesús. Ito bajiro yicōri i rāca riasotirāre tiyiju Jesús. Ito yicōri ado bajiro oca sēorise rāca gotiyiju Jesús Pedrorre:

—Rūmúa uju Satanás wame cutigu bajiro busia mu, yiyiju Jesús ire. Yu rāca ñabesa mu. Wasa mu. Dios i tuoīaro bajiro meje tuoīa mu. Masa ina tuoīabojaro bajirojua tuoīa mu, yiyiju Jesús Pedrorre.

³⁴ Ito yija i rāca riasotirā, gājerāre cuni jimioyiju Jesús. Ito yicōri ado bajiro gotiyiju i:

—Sīgū yure i sūya āmoja, i ye ñaroti tuoīabiticōri yujuare tuo mai sūyagu yiguīji. Yucu gajagu robo bajiro tōbujabojaguti yure riti sūyagu yiguīji i.

³⁵ No i catirise maibojaguti godagu yiguīji. Ito bajibojarocati yure tuorūnugū, yu oca i gotija tuo junisinicōri ina siagūama catitiñare gaye bujagu yiguīji.

³⁶ Sīgū adi macārucāroju gajeoni jeyaro i bujabojaja, i ya ūsi jeame ūjuroju iti waja, i ya gajeoni i bujabojare ñe waja ma. ³⁷ Ñe mani ya ūsi rēto busaro waja cutirise manoja. Catirāti Dios rāca mani oca quenoja quena. Mani godaja bero i rāca oca quenore manoja ija. ³⁸ Adi rumari gāna ñeñaro yiri masa ñama. Ito yicōri Diore tuorūnurā meje ñama ina. Ito bajiri, “Jesure rācubugū ña yu”, yi tuoīa bojobesa ina tiro riojo. Ito yicōri ñe bojore mano yu oca gotija quena. No yure masigū ñabojaguti yure i bojoja, ito yicōri yu oca masibojaguti i bojoja, yu tudi ejari rumu ito bajiroti

ĩre bojogu yiguja yu cuni. Yu Masa Rĩjoru ñacõri yu Jacu Dios ĩ busurisenã tãdi ejagu yiguja yu. Ito yicõri ĩ ñaro gãna ángel mesa rãca ejagu yiguja yu, yiyiju Jesús.

9

¹ Ito yija gaje goti remoyiju Jesús ĩnare:
—Ĩre tũorũnarãre Dios ĩ miojuja, ĩ masirisena miojugu yiguĩji. Riti mũare gotia yu. Mũa coriarã adiju ñarã mũa godaroto riojua ito bajiro ĩ yisũoja tirã yirãji mũa, yiyiju Jesús ĩnare.

*Ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Co ãmojeno ãmũari bero Pedro, Santiago ito yicõri Juanre cuni ãmi wayiju Jesús ũmari tũria joeju. Itoju ĩna ejaroca ĩna tiro riojo Jesús ĩ ya rio gajero bajiro godo wediyiju. ³ ĩ ya yutabuju bũto bũsa botiyiju. Ito yicõri yoyiju ĩ ya yutabuju. Ɛmũa bueri botiro bajiro botiyiju. Saya coere rẽto bũsaro botiyiju ĩ ya yutabuju. ⁴ Ito ĩna tiroca Elías ñayoru, ito yicõri Moisés ñayoru cuni goaĩoyijarã Jesús tũ. Ito bajiri Jesús rãca ĩna bũsija tiyijarã ĩna.

⁵⁻⁶ Itire ticõri bũto gũiyijarã Pedro mesa. Bũto gũicõri queno tũoĩa masibisiju Pedro. Ito bajiri ado bajiro yiyiju ĩ:

—Tũoya yu Ɔju mũ. Gũa adoju ñaja quenasacõa. Mũare wi menĩ ĩsirũja gũa. Mũre co wi, Moisésre gaje wi, ito yicõri Elíasre gaje wi menĩ ĩsirũja gũa, yiyiju Pedro Jesure, queno tũoĩabiticõri. ⁷ Ito yija ide buere ruji ejacõri Jesús, Moisés ito yicõri Elíasre cuni gũmayiju. Ito yicõri bueri watoju oca ruyuyiju:

—Ñani, yu Macuti ñami. Ñre maisacõa yu. Ñre queno tũoya mua, yi ruyuyiyu oca.

⁸ Ñajasaroti, ti batocõri Jesure riti tiyijarã ña. Gãjerãma ruyubisijarã ña. Jesús sîgũti ñayiyu ña rãca.

⁹ Ito yija tũria joe ñana roja wayijarã ña udiarãti Jesús rãca. ña roja waroca ado bajiro rotiyiyu Jesús ñare:

—Jiyu mua tigure gãjerãre gotibeja. Yu ña Masa Rĩjoru. Godacõri mucana tũdi catigu yigũja yu. Yu tũdi catiroto riojua mua tigure gãjerãre gotibeja maji, yiyiyu Jesús ñare. ¹⁰ Ñre queno tũocõri gãjerãre gotibisijarã ña. Ito bajibojarocati ñamasiti gãmeri seniñayijarã:

—¿Ñe yireoni ñati? “Godacõri mucana tũdi catigu yigũja yu”, yire, yiyijarã ña. ¹¹ Ito bajiri Jesure seniñayijarã ña:

—¿No yija, “Cristo ejaroto riojua ejagu yiguĩji Elías”, yati judio masa rotirise riasori masa? yiyijarã ña Jesure.

¹² Ito ña yija tũocõri:

—Riti ña. Elías ñayoru robo bajigu cajero ejasũogu yiguĩji. Jeyaro quenorocu ejagu yiguĩji ñ. Ito bajibojarocati yu Masa Rĩjoru ñagũ quena-beto junirise bujagu yigũja. Ito yicõri masa yũre rãcũbũomenaji. Dios oca tuti ucagore bajiroti yũre rẽtaro yiroja. ¹³ Riti mũare gotia yu. Elías ñayoru robo bajigu iti mũmũti ejacoaquĩ ña. Ito bajibojarocati masa ña ãmoro bajiroti ñeñarise yicã ña ñre. Dios oca tutiyu ucagore bajiroti rẽtacu Elías robo bajigũre, yiyiyu Jesús ñare.

*Rāmú sãñagũre rãmúre Jesús ã bucõare gaye
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Ito yija gãjerã ã rãca riasotiri masa tũ tũdi ejayijũ Jesús. Itoju ejacõri ã rãca riasotirã tũ masa jãjarã ãna ñaja tiyijũ Jesús. Ito yicõri judio masa rotirise riasori masa ã rãca riasotiri masa rãca ãna gãmeri busija ti ejayijũ Jesús. ¹⁵ Jesús ã ejaja ticõri, bũto wanũyijarã ãna. Ito bajiri ã tũ ũmaquedi wayijarã senirã warã. ¹⁶ ã tũ ãna ejarocati senĩayijũ Jesús ãnare:

—¿ãna rãca ñeonire gãmeri busiri mũa? yiyijũ Jesús ãnare.

¹⁷ Ito ã yija tũocõri, masa watoju sĩgũ ado bajiro cũdiyijũ Jesure:

—Tũoya riasogu mũ. Yũ macũ ã ya usijũ rãmú sãñagũ ñami ã. Ito yicõri busibicũ ñami ã yũ macũ. Ito bajiri ãre mũ tũju ãmi wadibũ yũ. ¹⁸ Yũ macũ ya usijũ sãjacõri ã quedi quearoca yami rãmú. Ito yicõri yũ macũ ya risere somo jairo budia. Guji cũni canamũocõri ruju cũni tutua jedicoami ã. Nocõ mejeti rãmú ã ejajare ito bajiroti baji ñami yũ macũ. “Yũ macũ ya usijũ rãmú sãñagũre bucõaña”, yibojabũ yũ mũ rãca riasotirãre. Rãmúre bucõa masibeama ãna, yiyijũ ã Jesure.

¹⁹ Ito ã yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesús:

—Yũre tũorũnumena ña mũa maji. Yoari mũa rãca ñaboja yũ. Ito bajibojarocati yũre tũobea mũa maji, yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre. Yũ tũ ãmi waya macuacãre, yiyijũ Jesús.

²⁰ Ito ã yija tũocõri, Jesús tũju ãmi wayijarã ãre. Jesure ticõri macuacã ã cõ quedioca yiyijũ rãmú. Ito bajiri jacajũ quedi queacõri tunu cũñayijũ

macuacã. Ito yicõri ã ya rise somo budiyijũ ãre. ²¹ Ito yija Jesũs seniãayijũ macuacã jacũre:

—¿Nocõ rodori tũjati mũ macũ ito ã bajiroca? yiyijũ Jesũs ãre.

Jesũs ito ã yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ ã:

—Jaibicũacã ñagũjuti ito bajisũoquĩ yũ macũ. ²² Coji meje jeamejũ ãre queo tũayijũ rũmũ. Ito yicõri ide ñarijũ cũni ãre queo roayijũ rũmũ yũ macũre sũarocũ. Mũ guare ejabũa ãmojama, guare ti maicõri guare ejabũaya mũ, yiyijũ ã Jesure.

²³ Ito ã yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ Jesũs ãre:

—Mũ yũre tũojama, ñejũa bũto josarise manojã, yiyijũ Jesũs ãre.

²⁴ Ito ã yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ ã:

—“Yũ macũre yisio masiguĩji Jesũs”, yĩ tũoĩa yũ. Ito bajiri bũto bũsa yũ tũotoni, yũre ejabũaya mũ, yĩ bũsiyijũ ã awasãre rãca Jesure.

²⁵ ã awasãja tũocõri, jãjarã bũsa minijuayijarã masa Jesũs tũjũ. Ito bajija ticõri, ado bajiro rũmũre oca sũoro bũsiyijũ Jesũs:

—Tũoya rũmũ mũ. Masa ãna bũsibitiroca, ãna tũobitiroca cũni ya mũ. Ito bajiri macuacã ya usire budigo rotia yũ mũare. Ito yicõri mũcana tũdi ãre sãjabesa mũ, yiyijũ Jesũs rũmũre.

²⁶ Ito ã yiroca rũmũ awasãcõri macuacã ã cõ quediuroca yiyijũ ã. Ito yicõri ã ya usijũ sãñabojarũ budigocoayijũ ãja. ã budigorocati cõgũ bajiro bajicoayijũ macuacã. Ito bajija ticõri: “Cõcoami”, yiyijarã masa. ²⁷ Ito ãna yibojarocati Jesũs macuacã ya ãmona tũa wũmũoyijũ ãre. Ito ã yirocati rũgõcoayijũ ãja.

²⁸ Ito yija bero wi sājayijɿ Jesús. Ito ɿ sāja waroca ɿre seniɿayijarã ɿna ɿ rãca riasotiri masa:

—¿No yija bucõa masibiti gɿa rãmáre? yiyijarã ɿna Jesure.

²⁹ Ado bajiro ɿnare cɿdiyijɿ Jesús:

—Bamena riti Diore senicõri, ɿni rãmá robo ba-jigɿre bucõa masirãji mɿa, yiyijɿ Jesús ɿnare.

*Yɿre sɿarã yirãji, mɿcana Jesús ɿ tɿdi gotire gaye
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

³⁰⁻³¹ Itijɿna wayijarã ɿna Jesús ito yicõri ɿ rãca riasotirã cɿni. Galilea sita ɿna wa rêtaroca ɿ rãca riasotirãre riasoyijɿ Jesús. Ito bajiro ɿnare ɿ riaso ñarijɿ masa ɿna masire ɿmobisijɿ Jesús.

—Yɿ ña Masa Rɿjorɿ. Yɿre ñiacõri sɿarã yirãji masa. Godacoagu yigɿja yɿ. Ito bajibo jaguti ɿdia ramɿ bero tɿdi catigɿ yigɿja yɿ mɿcana, yiyijɿ Jesús ɿnare.

³² ɿ gotirisere queno tɿo masibisijarã ɿna. Ito yicõri bɿto Jesure seniɿa gɿiyijarã ɿna.

*¿Ñimɿ ñati ñasagu ñarocɿ? ɿna yi seniɿare gaye
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

³³ Itijɿna wana Capernaumjɿ ejayijarã ɿna. Itojɿ ejacõri wi sājayijarã ɿna. Iti wijɿ sājacõri, ado bajiro ɿnare seniɿayijɿ Jesús:

—¿Ma wadirã ñeonire gãmeri bɿsiri mɿa? yiyijɿ Jesús ɿnare.

³⁴ Jesús ɿ seniɿaja tɿobojarãti cɿdibisijarã ɿna. “¿Ñimɿ ñaguɿjida ñasagu mani wato?” yi gãmeri bɿsiyijarã ɿna majɿ wadirã. Ito bajiri Jesús ɿ seniɿaja cɿdibisijarã ɿna ɿja. ³⁵ ɿna cɿdibejare ru-jiyijɿ Jesús. Ito bajiro yicõri ɿ rãca riasotirãre jimio jeocõyijɿ Jesús:

—Sīgũ ñasagũ ã ña ãmoja, “Ñasabicũ ña yũ”, yi tũoĩagũ yiguĩji ã. Ito yicõri masa jeyarore moa ãsigũ yiguĩji, yiyijũ Jesũs ãnare.

³⁶ Ito yija ãna watojũ macuacãre cũyijũ Jesũs. Ito yicõri macuacãre ãmi jeoyijũ Jesũs. Ito bajiro yicõri ãnare ado bajiro gotiyijũ:

³⁷ —No yũre rũcũbũogũ ãni macuacãre boca ãmigũti, yũre boca ãmigũre bajiro yami ã. No yũre boca ãmigũti yũ sīgũre meje boca ãmiguĩji. Yũre cõarũre cũni boca ãmiami, yiyijũ Jesũs.

Manire tũo tudibicũ ã ñaguĩji mani baba, Jesũs ã yire gaye

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Ito yija ado bajiro gotiyijũ Juan Jesure:

—Guare riasogũ, tũoya mũ. Mũ wamena sũoriti rãmũre bucõagũre ticũ guã. ã mani rãca ñagũ meje ñajare, “Yibesa”, yicũ guã ãre, yiyijũ Juan Jesure.

³⁹ Ito ã yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesũs:

—Queno yami ã. Ito bajiri ãre rẽobesa, yiyijũ Jesũs. Sīgũ yũre rũcũbũocõri tiyamani ã yi ãoja bero ñeñarise bũsitubiquĩji yũre. ⁴⁰ Ito bajiri manire tũo tudibicũ ã ñaguĩji mani baba. ⁴¹ Riti mũare gotia yũ. Dios ã cõarũ Cristo ña yũ. Ito bajiri yũ ñarã mũa ñajare gãji mũare ide ã ioja ticõri, wanũgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri mũare queno ã yijare ãre waja yigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesũs ãnare.

Ñeñaro mũa yi yajaja guijorise ña, yi Jesũs ã riasore gaye

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Ito yija ã rãca riasotirãre ado bajiro gotiyijũ Jesũs:

—No macuacã yure tuorãnuogure ñeñaro yiroca gãji ï yija, ïre bato waja senigũ yiguĩji Dios. Quenogorama ito bajiro yigure ï ya amamaju gũtagã jajoca sia yocõri riaca ucaroju rucõaja quenaroja, yiyiju Jesús ñare. ⁴³ “Mua ñeñaro yirise jidicãña mua”, yirocu ado bajiro gotiyiju Jesús ñare: Mua ya amona ñeñarise mua yija itire jatacõña. Manire co daja amo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati ja amo, amo cutirã ñabojarãti jeame ujuroju mani waja rêto busaro quenabeto yiroja. ⁴⁴ Itoju jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rumu ruyabeto rujure barã yirãji becoa. ⁴⁵ Mua ya gubona ñeñarise mua yija itire cani jatacõña. Manire co daja gubo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati ja gubo, gubo cutirã ñabojarãti jeame ujuroju mani waja rêto busaro quenabeto yiroja. ⁴⁶ Itoju jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rumu ruyabeto rujure barã yirãji becoa. ⁴⁷ Mua ya cajeana ñeñarise mua yija itire ruacõña. Manire co daja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati ja cajea, cajea cutirã ñabojarãti jeame ujuroju mani waja rêto busaro quenabeto yiroja manire. ⁴⁸ Itoju jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rumu ruyabeto rujure barã yirãji becoa, yiyiju Jesús ñare.

⁴⁹ ‘Mani jea uaja, iti juniro bajiro tõbujarã yirãji Diore tuorãnumena. ⁵⁰ Quenarise ña moa. Ito bajibojarocati moa ocarise iti jedija mucana tãdi ocabetoja ïja. Ito bajiri waja mano bajiroti ñaroja moa ïja. Ito bajiri moa queno ocarise bajiro bajirã ñaña mua. Ñe oca manoti ñaña mua. Ito yicõri

sĩgũ robo bajiro tũoĩa ñaĩa mua, yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre.

10

*Manojore jidicãre ma, yi Jesús ã riasore gaye
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

¹ Capernaumjũ ñacõri Judea sitajũ wayijũ Jesús. Ito ejacõri Jordán wame cõtirisa boejũajũ wayijũ Jesús. Itojũ masa jãjarã minijuayijarã mũcana Jesús rãca. Ñna ejaja ticõri, ñnare riasoyijũ Jesús ã yisotiro bajiroti. ² Jesús masare ã riaso ñaroca ã tũ ejayijarã fariseo gaye tũoĩarã. Jesús ã tũo wisajaro yirona ado bajiro ñre seniñayijarã ñna:

—¿Ûmũgũ ã manojore cõaja, ñeñarise ñati iti? yiyijarã ñna Jesure. ³ Ito ñna yija ado bajiro cãdiyijũ Jesús:

—¿No bajiro mũare rotiyijari Moisés ñayorũ? yiyijũ Jesús ñnare.

⁴ Ito ã yija tũocõri, ado bajiro cãdiyijarã ñna:

—Ado bajiro gotiyijũ Moisés ñayorũ: “Sĩgũ manojore ã cõa ãmoja papera ucarũja. ‘Yũ manojore te ñamo. Ito bajiri isore cõagũ ya yũ’, yire papera uca tũocõri, isore cõagũ yiguĩji ã”, yiyijũ Moisés ñayorũ, yiyijarã fariseo gaye tũoĩarã Jesure.

⁵ Ito ñna yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Mũa ya usijũ tũo terã mũa ñajare manojore cõare gaye rẽobisijũ Moisés. ⁶ Jane mejejũ cajero masare rujeosũogũ ãmũgũ ito yicõri romiore cãni rujeoyijũ Dios. ⁷ Ito bajiri manojore bũjacõri ricati ñagũ yiguĩji ãmũgũ ã manojore rãca. Ito bajiri jacũsabatia tũ bũtogoroama ñnasabiquĩji ã ãja. ⁸ Ito yicõri manojore rãca jũarã ñabojarãti sĩgũre bajiroti

ñarãji ãna. Ito bajiri jãarã meje ñarãji. Sīgũ bajiroti ñacõrãji ãna ãja. ⁹ Manojore ãmo siaja bero sīgũre bajiroti ñama ãna, Dios ã tiro riojo. Ito bajiri manojore cõare ma ãja, yiyijũ Jesũs ãnare.

¹⁰ Wijũ sãja wacõri Jesure ã gotirisere seniãayijarã ãna ã rãca riasotiri masa. ¹¹ Ito ãna yijare ado bajiro cãdiyijũ Jesũs:

—No manojore cõagũ quenabeami. Ito yicõri gajejo ã manojõ cõtija rocati yigũ bajiro yami ã. Cajero ã manojõ cõtisũogore ñeñaro yigũ yami ãocũ. ¹² Ito bajiroti romio cãni, iso manujare cõagõ quenabeamo. Ito yicõri gãji iso manujũ cõtija rocati ajego bajiro yamo iso. Cajero iso manujũ cõtisũogore ñeñaro yigo yamo iso, yiyijũ Jesũs ãnare.

*Rĩacare queno yijaro Dios, Jesũs ã yire gaye
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Rĩacare tũa wadiyijarã masa Jesũs tũjũ. Rĩacare ã moãlare ãmoyijarã masa. Ito bajiro ãna yija ticõri, ado bajiro yiyijarã Jesũs rãca riasotiri masa:

—Jesure ʘsirioro yibesa mũa, yiyijarã ãna masare. ¹⁴ Itire ticõri junisiniyijũ Jesũs. Ito bajiri ã rãca riasotirãre ado bajiro gotiyijũ Jesũs:

—Rĩacare rẽobesa, yũ tũ wadijaro ãna. Rĩaca ñama yũre queno tũorũnũrã. ãna robo yũre queno tũorũnũrãre ã rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios. ¹⁵ Riti mũare gotia yũ. Rĩaca queno cãdi ãmoama Dios ã rotirisere. No rĩaca ãna cãdiro bajiro cãdibicũ Dios ã rotirojũ ejabiquĩji, yiyijũ Jesũs ã rãca riasotirãre.

¹⁶ Ito yicõri rĩacare ãmi jeoyijũ Jesũs. Ito bajiro yicõri ã ya ãmona ãnare moa jeoyijũ. Ito yicõri: “Queno yijaro Dios mũare”, yiyijũ Jesũs rĩacare.

Gajeonire bũto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Itijũna Jesús ĩ wasorocati ĩ tũjũ ũmaquedi ejayijũ ũmũgũ. Jesús riojo ejacõri rijomunigãna ñini rũjũyijũ ĩ:

—Tũoya Riasogũ mũ. Quenagũ ña mũ. Dios rãca catitiña ãmoa yũ. ¿No bajiro yigũti yũ Dios rãca catitiñaarocũ? yiyijũ ĩ Jesure.

¹⁸ Ito ĩ yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesús:

—¿No yija, “Quenagũ ña mũ”, yati mũ yũre? Dios sũgũti ñami quenagũ. ¹⁹ Dios ĩ rotirisere masia mũ. Ado bajiro gotia iti: “Masare sũabesa. Manojõ cũtigũ gajeo rãca ajebesa. Rinibesa. Gãjire bũsitubesa. Gãjerãre ruobesa. Mũ jacũ, mũ jacore cũni queno rũcũbũoya”, yĩ gotia Dios oca. Itire masia mũ, yiyijũ Jesús ĩre.

²⁰ Ito ĩ yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ:

—Tũoya Riasogũ mũ. Dios ĩ rotirisere masicõri mamũ ñagũjũti queno cũdicũ yũ, yiyijũ ĩ Jesure.

²¹ Ito ĩ yija tũocõri, ĩre ti maiyijũ Jesús:

—Coji gaye mũ yiroti rũya maji. Mũ ya gajeoni gãjerãre ĩsi jeocõña. Iti waja bũjacõri bojoro bũjarãre ĩsiña. Mũ ito yija ũmacũjũ Dios tũ ejacõri jairo waja bũjagũ yigũja mũ. Ito bajiri yũ gotirisere cũdiya. Ito yicõri yũ rãca waya, yiyijũ Jesús ĩre.

²² Ito bajiro Jesús bũsija tũocõri, bojori bũjayijũ ĩ. Gajeoni jaigũ ñacõri itire bũto maiyijũ ĩ. Ito bajiri Jesús bũsire tũocõri bojori bũjagũti wayijũ ĩ.

²³ Ito yija Jesús ĩ rãca riasotirãre ti batocõri ado bajiro bũsiyijũ:

—Gajeoni jairãre josari ñaro yiroja Dios ĩ rotirojũ ña ejaroto, yiyijũ Jesús ĩnare.

²⁴ Ito bajiro ï yija tʉocõri, ʉcayijarã ï rãca riasotiri masa. Ito bajiri mʉcana ïnare goti remoyijʉ Jesús:

—Tʉoya yʉ rĩa mʉa. Gajeonire riti tʉoĩarãre josari ñaroja ïnare Dios ï rotirojʉ ïna ejaroto.

²⁵ Gawa jota gojere camello ï rêta wa âmobojaja josari ñaroja ïre. Ito bajibojarocati gajeoni jaigʉ Dios ï rotirojʉ ï wa âmobojaja josari busa ñaroja ïre, yiyijʉ Jesús ï rãca riasotirãre.

²⁶ Ito bajiro ï busija tʉocõri, bʉto oca jaiyijarã ïna. Ito bajiri ïnamasiti gãmeri seniĩasʉoyijarã:

—Riti ï yijama, sīgũ Dios tʉ ejabiquĩji, yiyijarã ïna.

²⁷ Ito yija Jesús ïnare ti maicõri, ado bajiro ïnare gotiyijʉ:

—Masa eja masiado manoja. Josari ñaroja ïnare. Dios sīgũti jeyaro masigũ ñami. Ñejua josarise manoja ïre, yiyijʉ Jesús ïnare.

²⁸ Jesús ito yija tʉocõri, Pedro cʉdiyijʉ ïre:

—Queno tʉoya mʉ. Gʉa ya gajeonire jidicãcõri mʉre sʉya gʉa, yiyijʉ Pedro Jesure.

²⁹⁻³⁰ Ito ï yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Riti mʉare gotia yʉ. Gãjerãre Dios oca gotirona yʉre sʉyacõri ïna ñarãre cũ warã yirãji coriarã. ïna ocabajirã, ïna jacʉ, ïna jaco, ïna rĩa ito yicõri ïna ya wesecare cʉni cũ warã yirãji ïna yʉre sʉyarona. Ito bajiro yirãji ïna gãjerãre Dios oca goti âmorã. No yʉre sʉya âmocõri ï ñarãre cũ wacʉre, queno yigʉ yiguĩji Dios ïre. Jaje wiri, wesecari, ocabajirã, jacosaromia ito yicõri rĩa jãjarã ïsigũ yiguĩji Dios ïre. Ito bajibojarocati yʉre sʉyacõri quenabeto tõbujagu yiguĩji ï. Ito bajicõri ija catitĩñare ïsigũ yiguĩji Dios ïre. ³¹ Coriarã adocãta ñasari masa

ñabojarãti, ija Dios tũ ejacõri ñasari masa meje ñarã yirãji ñna. Gãjerãma adocãta ñasarã meje ñabojarãti ija Dios tũ ejacõri ñasari masa ñarã yirãji ñna, yiyijũ Jesús ñnare.

*Yũre sãarã yirãji, Jesús ñyi bũsisũsare gaye
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Jerusalénjũ wara mana wayijarã ñna. Ñ rãca ri-asotirã riojũ wayijũ Jesús. Ito ñre ñna sũya waroca tũoĩa oca jaiyijarã ñna. “¿No yija Jerusalénjũ ñ waja güibeati Jesús?” yi tũoĩayijarã ñna. ñna bero sũyarãma bũto güiyijarã. Masa ñna güija ticõri, ricati ñ rãca riasotirãre goti remosũsayijũ Jesús ñ godaroti gaye:

³³ —Queno tũoya mũa. Jerusalénjũ warã ya mani. Itojũ Masa Rĩjorũ yũ ñajare yũre ñnarã yirãji masa. Paia ularã ito yicõri judio masa rotirise riasori masare cũni ñsirona yũre ñnarã yirãji ñna. Ito bajiri yũre boca ãmicõri sĩa rotirã yirãji ñna. “Ñmo ñre sĩaña”, yirã yirãji ñna gawa masare. ³⁴ Ito yicõri yũre aja tudirã yirãji ñna. Yũre go ide eobate gurã yirãji ñna. Yũre bajerã yirãji ñna. Ito yicõri yũre sãarã yirãji ñna. Ito bajibojarocati udia rumũ bero tũdi catigũ yigũja yũ mũcana, yiyijũ Jesús ñnare.

*Santiago mesa Jesure ñna senĩa ãmore gaye
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Ito yija Zebedeo rĩa Juan, Santiago cũni eja rãgũyijarã ñna Jesús tũ:

—Tũoya Riasogũ mũ. “Ado bajiro gũare queno yiya”, mũre gũa senija mũ cũdire ãmoa gũa, yiyijarã ñna Jesure.

³⁶ Ito ñna yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesús:

—¿No bajiro yũ yire ãmoati mũa? yiyijũ Jesús ñnare.

37 —M_u rotiroy_u g_ua ejaroca m_u rāca g_uare ruji rotiba m_u. Sīgūre m_u riojocad_ujaj_u ito yicōri gājire m_u gācod_ujaj_u m_u ruji rotire āmoa g_ua, yiyijarā ĩna Jesure.

38 Ito ĩna yija t_uocōri, ado bajiro c_udiyij_u Jesús:

—M_ua y_ure senibojarisere queno t_uo masibea m_ua. Quenabeto y_u t_uoīaroca yirā yirāji masa y_ure. ¿Y_ure bajiroti quenabeto t_uoīa ñemecuti masirā yirājida m_ua c_uni? yiyij_u Jesús ĩnare.

39 —Ñemecuticōrāji g_ua, yiyijarā ĩna Jesure.

Ito ĩna yija ado bajiro yiyij_u Jesús:

—Riti m_uare gotia y_u. Quenabeto y_u t_uoīaro bajiroti quenabeto t_uoīarā yirāji m_ua c_uni. 40 Ito bajibojarocati y_u rāca m_uare ruji roti masibea y_u. Y_u riojocad_uja, gācod_uja c_uni Dios sīgūti y_u t_u ru-jironare rotig_u yiguīji. Itoj_u rujiado ĩnare queno ĩsig_u yiguīji Dios, yiyij_u Jesús ĩnare.

41 Ito bajiro ĩna b_usija, gājerā Jesús rāca riasotirā j_ua d_ujamocō ñarā t_uoyijarā. Ito bajiri ĩnare t_uocōri Juan, Santiagore c_uni junisini tiyijarā ĩna. 42 Ito bajija ticōri, ĩnare jimioyij_u Jesús:

—Wi _uj_u sīgū ĩ ñaja iti wi gānare roti masiguīji. Ito bajiroti masa _uj_u sīgū ĩ ñaja wi _ujarāre roti masiguīji ĩ. 43 ĩnare bajiro bajibitir_uja m_uare. Ado roboj_ua baja. M_ua wato no _uj_u ña āmogūti gājerāre moa ĩsija quena. 44 No ñasag_u ña āmogūti gājerāre ejab_uaja quena. ĩnare moa ĩsiri mas_u robo bajiroti ĩ moa ĩsija quena. 45 Y_u ña Masa Rījor_u. Masa y_ure moa ĩsijaro yiroc_u meje wadic_u y_u adi sitaj_u. Masare ejab_uaroc_u wadic_u y_u. Masare goda ĩsiroc_u wadic_u y_u. Ito yicōri ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiroc_u wadic_u y_u, yiyij_u Jesús ĩnare.

*Cajea mac̃re Jesús ãyisiore gaye
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Mũcana wacõri Jericó wame cõtiri cõtõjũ ejayijũ Jesús ãre sũyarã rãca. Iti cõtõjũ Jesús ã budi-roca ã rãca riasotirã rãca, masa gãjerã sũyayijarã ãre. Ìna wari ma tũ rujiyijũ tibicũ, Bartimeo wame cõtighũ. Timeo macũ ñayijũ ã. Gajeoni macũ ñari gãjerã ãre queno yitoni bũto josayijũ Bartimeo. ⁴⁷ Jesús Nazaret gagũ ã rẽta waja tũocõri, bũto awasãre rãca ãre jiyijũ tibicũ:

—Tũoya Jesús mũ. David ñayorũ janerãbatia janami ña mũ. Yũre ti maiña mũ, yiyijũ tibicũ Jesure.

⁴⁸ Ito bajiro ã yija tũocõri, jãjarã ãre tudiyijarã tibicũre: “Bũsibesa mũ”, yiyijarã masa ãre. Ito bajiro ãna yibojarocati bũto bũsa awasãyijũ mũcana:

—Tũoya David janami mũ. Yũre ti maiña mũ, yiyijũ tibicũ Jesure.

⁴⁹ Ito bajiro tibicũ ã yija tũocõri, tuja rũgũcoayijũ Jesús ãja.

—Ìre jiya mũa, yiyijũ Jesús masare.

Ito ã yija tibicũre jiyijarã ãna:

—Wanũ oca sũoña. Ito yicõri wamũ rũgũña. Jesús mũre jiami, yiyijarã masa tibicũre.

⁵⁰ Ito bajiro ãna yija tũocõri, Jesús tũjũ warocũ yutabuju joegadore ruacõri bubu quedĩ rũgũ wayijũ ã. ⁵¹ Ì ejaja ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ãre:

—¿No bajiro yũ yire ãmoati mũ? yiyijũ Jesús ãre.

—Tũoya Riasogũ mũ. Yũ ya cajea ruyubea yũre. Ti ãmoa yũ, yiyijũ tibicũ Jesure.

⁵² Ito yija ado bajiro ãre cũdiyijũ Jesús:

—Wasa m̃. “Jesús ỹare yisicōgũ yiguĩji”, m̃ yi t̃uōajare m̃are yisioa ỹ, yiyij̃ Jesús tibic̃are.

Ito bajiro Jesús ã yirocati ticoayij̃ tibitibojar̃ ãja. Ito bajiri Jesure s̃aya wayij̃ ã tibitija bero ticōri.

11

Jerusalénj̃ Jesús ã ejare gaye

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalén sōj̃a b̃sa Olivos wame c̃utiri t̃aria t̃a ejayijar̃a. Itoj̃ j̃a c̃uto ñayij̃. Betfagé, Betania wame c̃utiri c̃utori ñayij̃ iti t̃aria t̃a. Ito t̃a b̃sa ejacōri ã r̃aca riasotiri masa j̃ar̃are cōayij̃ Jesús.

² Ado bajiro gotiyij̃ Jesús ñare:

—Mani riojo ñari c̃utoj̃ wasa. Itoj̃ burro mac̃a sia r̃ugōr̃are b̃jar̃a yir̃aji m̃a. Noa masa m̃ja jeãa yiya mac̃a ñaguĩji maji. Ìre òjama. Ito yicōri ìre ãmi wadiba. ³ G̃ajer̃a m̃are senĩaja: “¿No yir̃a ìre ãmi wati m̃a?” ña yija, ado bajiro c̃adiba m̃a: “Mani Uj̃ ãmoami ìre. Ito bajiri ãmi waj̃ g̃a. Nocō mejeti j̃ada cōagũ yiguĩji m̃cana”, yi gotiba, yiyij̃ Jesús ña j̃ar̃are.

⁴ Ito ã yija t̃ucōri, wayijar̃ ña. Ito ejacōri maj̃ ña sia r̃ugōr̃are ti b̃jayijar̃ ña. Soje t̃ati r̃ugōyij̃ ã. Ìre b̃jacōri òjayijar̃ ña.

⁵ Itoj̃ ñar̃a ñare ado bajiro senĩayijar̃:

—¿No yirona yati m̃a? ¿No yija burro mac̃are òjati m̃a? yiyijar̃ ña.

⁶ Ito ña yija t̃ucōri, Jesús ã rotiado bajiroti c̃adiyijar̃ ña. Ito bajiri itij̃ g̃ana Jesús r̃aca riasotir̃are wa rotiyijar̃. ⁷ Ito yija burro mac̃are ãmi wayijar̃ Jesús t̃aj̃. Ito yicōri ña ya yutabujuri burro mac̃a joej̃ jeoyijar̃. Ì t̃a ña ãmi ejarocati

burro joejɯ mɯja jeayijɯ Jesús. ⁸ Jājarā masa ĩna ya yutabujuri ruacōri ĩ riojɯa yutabujuri eyocũ yuyijarā ĩna. “Gɯa Ʋjɯ ña mɯ”, yirona ito bajiro yiyijarā masa Jesure rūcɯbɯorā. Gājerā mimi caeri jatacōri jidicũ yuyijarā ĩ cɯdatoni.

⁹ Jesús riojɯa ũmatũarā cɯni ĩ berojɯa sɯyarā cɯni ruje awasāyijarā masa wanɯ quenarā:

—Dios sīgũti ñami quena bɯsagɯ. Dios Macɯ ĩ cōarɯ Ʋjɯ quenagũ ñami ĩ. ¹⁰ Mani ñicɯ David ñayorɯ ĩ rotija quena ñayijɯ. Ito bajiroti quenari rodo ñaro yiroja mɯcana. Dios sīgũti ñami quena bɯsagɯ, yiyijarā ĩna wanɯ quenarā.

¹¹ Ito bajiro ĩna yiroca riti Jerusalénjɯ ejayijɯ Jesús. Ito ejacōri Dios ya wi sājayijɯ ĩ. Jeyaro ti batoyijɯ Jesús. Ito bero iti rāioja ticōri, Betaniajɯ tɯdi wayijɯ Jesús ĩ rāca riasotirā rāca. Jɯa gɯbojeno ñayijarā ĩna, ĩ rāca riasotirā.

*Higuera rica manigũre Jesús ĩ rojare gaye
(Mt 21.18-19)*

¹² Gaje rɯmɯ Betaniana wayijarā ĩna. ĩna waroca Jesús ñiocōyijɯ. ¹³ Sōjɯna higuera wame cɯtiricɯ tiyijɯ Jesús. Rājagũ robo bajiricɯ ñacɯ higuera wame cɯtiricɯ. Queno jũ cɯtiyijɯ. Ito bajiri tigɯ wayijɯ Jesús higueraɯ ricare barocɯ. Ito bajibojarocati higueraɯ tɯ ejacōri jũ riti bɯjayijɯ Jesús. Rica mañijɯ cɯma meje ñajare. ¹⁴ Itigɯ rica manija ticōri, ado bajiro yiyijɯ Jesús itigũre:

—Mɯ ya ricare tɯdi bamenaji masa. Rica mano yiroja ĩja, yiyijɯ Jesús itigũre.

Ito bajiro ĩ bɯsija tɯoyijarā ĩ rāca riasotirā.

Dios ya wijɛ niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Jerusalén tɔdi ejacõri Dios ya wi sãjayijɛ Jesús ĩ rãca riasotirã cɔni. Ito sãja ejacõri ito waja gãme ñarãre bucõayijɛ Jesús. Niyeru wasoarãre ĩna ya niyeru jeoado tujɔda queoyijɛ Jesús. Ito yicõri buja waja gãmerã ye ĩna ya cumurori tujɔda cõayijɛ Jesús. ¹⁶ Ito bajiri Dios ya wijɛ gajeoni ãmi wa rotibisijɛ ĩnare. ¹⁷ Ito yicõri ado bajiro masare riasoyijɛ:

—Ĩ oca tutina ado bajiro gotiami Dios: “Yũre rucubũora wi ñaro yiroja yɛ ya wi. Masa jeyaro yũre bũsirã yirãji iti wijɛ sãjacõri”, yi gotia Dios oca. Ito bajiro mɛa yija riniri masa ĩna rudiri wi bajiro godo weoa mɛa Dios ya wire, yiyijɛ Jesús.

¹⁸ Ito bajiro Jesús ĩ yija tɔocõri, “¿No bajiro ĩre sãrɔjati mani?” yi tɔoĩayijarã paia ɔjarã, judio masa rotirise riasori masa cɔni. Masa jeyaro ĩre riti ĩna tɔorũnɔjare, ito bajiro tɔoĩayijarã ĩna, Jesure gãirã. ¹⁹ Rãiocũro ñaroca iti cɔtore wayijɛ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca.

Higuera rica manigũ iti siniare gaye

(Mt 21.20-22)

²⁰ Gaje rɛmɛ busuri jĩjɛ mɛcana mana warã higuera wame cɔtiricɛ tɛ ejayijarã ĩna. Ito ejacõri higueraɔ iti siniaja tiyijarã ĩna. Ñe mari cɔni siniacoayijɛ itigɛ ĩja. ²¹ Itocõti Jesús ĩ bũsigore tɔoĩa bɔjayijɛ Pedro:

—Tiya gũare Riasogɛ mɛ. Itigure mɛ rojaja bero sinicoayija itigɛ ĩja, yiyijɛ Pedro Jesure.

²² Ito ñ yija tʰocōri, ado bajiro gotiyijʰ Jesús ñ rāca riasotirāre:

—Diore mʰa tʰorʰnʰja quena. “Diore gʰa senija cʰdigʰ yiguĩji”, mʰa yi tʰoĩaja quena, yiyijʰ Jesús ñnare. ²³ Riti mʰare gotia yʰ. Diore tʰorʰnʰcōri, i tʰriare, “Cʰnĩ rʰgʰcōri riaca jajosajʰ quedi roaya”, mʰa yija ito bajiroti rētarō yiroja. Diore senicōri, “Yʰ senirise cʰdibiquĩji Dios”, yi tʰoĩabesa mʰa. Diore senicōri, “Yʰ senirise cʰdigʰ yiguĩji Dios”, yi tʰoĩañña mʰa. Mʰa ito yijati ito bajiroti rētarō yiroja. ²⁴ Ito bajiri Diore senicōri: “Yʰre cʰdicāñi ñ”, yi tʰoĩañña mʰa ya ʰsina. Mʰa ito yijati mʰare cʰdigʰ yiguĩji Dios. Ito yicōri mʰa āmorise mʰare ñsigʰ yiguĩji ñ. ²⁵ Diore bʰsirāti, gājerā ñeñaro ñna yirise ācabojoja quena. Ito bajiro mʰa yijati, mani Jacʰ ũmacʰjʰ gagʰ mʰa ñeñaro yirisere ācabojo gʰ yiguĩji ñ cʰni. ²⁶ Ito bajibojarocati mʰare gājerā ñna ñeñaro yirisere mʰa ācabojobeja, mani Jacʰ ũmacʰjʰ gagʰ mʰa ñeñaro yirise ācabojobiquĩji ñ cʰni, yiyijʰ Jesús ñnare.

¿Ñimʰ ñ rotijare ito bajiro yati mʰ? yi Jesure ñna senĩtare gaye

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ito yija bero Jerusalénjʰ tʰdi wayijʰ Jesús ñ rāca riasotirā rāca. Itojʰ ejacōri Dios ya wi wayijʰ Jesús. Ito ñ ña ucurocati ñ tʰ eja rʰgʰyijarā paia ʰjarā, judio masa rotirise riasori masa ito yicōri judio masa bʰcʰrā cʰni. ²⁸ Ito ejacōri ado bajiro Jesure senĩayijarā ñna:

—¿Dios ya wijʰ masare mʰ bucōaja, ñimʰ roticati mʰare? ¿Ito yicōri ñimʰ ñ rotirise rāca ito bajiro yicati mʰ? yiyijarā ñna Jesure.

²⁹ Ito ñna yija tɔocõri, ado bajiro cɔdiyijɔ Jesús:

—Yɔ cɔni coji gaye mɔare senĩa ãmoa. Mɔa yɔre cɔdija tɔocõri, yɔre rotigɔ wame gotigɔ yigɔja yɔ mɔare. Ado bajiro mɔare senĩa yɔ: ³⁰ ¿Juan masare idé gutoni, ñimɔ rotiyijari ñre? ¿Dios rotiyijarite ñre? ¿Masajɔa rotiyijarite? Yɔre cɔdiya mɔa, yiyijɔ Jesús ñnare.

³¹ Ito ñ yija tɔocõri, ñnamasiti gãmeri tɔoĩa busiyijarã:

—¿No bajiro ñre cɔdirãti mani? “Juan masare idé gutoni cɔayijɔ Dios”, mani yija, “¿No yija Juanre tɔobiticati mɔa?” manire yigɔ yiguĩji Jesús. ³² Ito bajibojarocati, “Masa rotiyijarã Juanre”, mani yija, manire junisinirã yirãji masa. “Juanre cɔayijɔ Dios”, masa ñna yi tɔoĩajama, ¿no bajiro Jesure cɔdirã yirãjida mani? yi tɔoĩayijarã paia ɔjarã. ³³ Ito bajiri:

—Masibea gɔa, yiyijarã ñna Jesure.

Ito ñna yijare:

—Baɔ, yɔre rotirɔ wame gotibicɔja yɔ cɔni mɔare, yiyijɔ Jesús ñnare.

12

*Queno moare rujeo masimena Jesús ñyire gaye
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)*

¹ Goti masiore ocana ado bajiro masare ria-soyijɔ Jesús:

—Sĩgã ɔyé wese oteyijɔ ñ. Ito yicõri masa ñna rinime yirocɔ camotayijɔ ñ wesecare. Ito yicõri ɔyére wañiaroti goje meniyijɔ ɔyé idere ñurocɔ. Ito yicõri ñmari wi meniyijɔ ñ ya wesecare, tirũnɔcɔja, yiroca. Ito yija bero gãjerãre ado bajiro gotiyijɔ ñ: “Yɔ ya wesecare mɔa codeja mɔare waja yigɔ

yiguja yu”, yiyiju i ñnare. Ito yicõri wa ucugu wa-coayiju ñja. ² Yoa busariju uyé rica bucharoca i ya moari masure cõayiju uyé ñre ãmi ñsitioni. ³ Uyé weseju i ejaroca ñre ñiacõri jayijarã weseca coderi masa. Ñre uyé ñsimenati, “Wasa”, yiyijarã ñna. Ito bajiri ñe manoti tãdi ejayiju ñre roti ñucarã tã. ⁴ Uyé i ãmibeya ticõri, gãji moari masure cõayiju weseca uju, uyé ñre ãmi ñsitioni. Uyé weseju i ejaja ticõri, ñre cãni jayijarã ñna. Ito bajiri i ya rijogaju camì cãtiyiju i. Ito bajiro ñre yicõri ñeñaro busiyijarã ñna. ⁵ Ito bajiro ñre ñna yija ticõri, mũcana gãjire cõayiju iti wese uju. I ejaja ticõri, ñre sñayijarã weseca coderi masa. Ito bajiri jãjarã busa cõayiju iti wese uju ñja. Ñnare cãni ito bajiroti yiyijarã weseca coderi masa. Coriarãre bũto jayijarã. Gãjerãre sñayijarã ñna.

⁶ Sīgũ macu cãtiyiju iti wese uju. Ñre bũto maiyiju i. “Yu macure rãcũbuorã ñre tuorã yirãji ñna”, yi tũoñayiju i. Ito bajiri i macure cãni cõasũsayiju i ñja. ⁷ Ito bajiri weseca uju macu i ejaja ticõri, ado bajiro gãmeri busiyijarã weseca coderi masa: “Adi wese uju macu ñnami ãni. I jacu godaja bero adi wese i ya wese ñaro yiroja. Ñre sñato mani adi wese ujarã ñnaronã. Ito bajiri mani ñre sñaja bero mani ya wese ñaro yiroja ñja”, yiyijarã ñna. ⁸ Ito bajiri ñre ñiacõri sñayijarã ñna. Ito yicõri i ya rujũre weseca tãnimaju cõayijarã ñna. Itocõti ña adi oca, yiyiju Jesús ñnare.

⁹ Ito bajiro ñnare goti tñocõri, ado bajiro senñayiju Jesús masare:

—¿No yigu yiguñjida weseca uju ñnare? Ado bajiro yigu yiguñji i. Weseca coderãre sñagũ wacu yiguñji i. Ito yicõri gãjerãre weseca code rotigu yiguñji i, yiyiju Jesús ñnare.

¹⁰ Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús:

—¿Dios oca tutire tĩabeati mũa? Tũaoya mũa ado bajiro gotia:

Gũta wi meniri masa coga gũtagã cõayijarã ãna. Ito bajibojarocati gaje gũta rẽto busaro quenarica ñayijũ ãna cõabojaraga. Itiga gũtagãna suoriti quenari wi menigũ yiguĩji Dios. Itiga gũtagã manija, ñe menire manoja ãja.

¹¹ Ito bajiro ãmoñi Dios mani Ʋjũ. Ito bajiri itire masicõri bũto tũoĩa wanũa mani, yi gotia Dios oca.

Ito bajiro yiñi Dios yũre rẽtaroti tũoĩa yugũ, yiyijũ Jesús ãnare.

¹² Ito bajiro Jesús ã yija tũocõri, ãre ñia ãmobjayijarã iti cũto ñari masa. “ Ito bajirã ñama ãna’, manire yirocũ iti ocare gotimi Jesús”, yi tũoĩayijarã ãna. Ito bajibojarocati masare gũirã Jesure ñiabisijarã ãna. Ito bajicõri itijũna wacoayijarã ãna ãja.

Ʋjarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ã yire gaye

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Fariseo gaye tũoĩarã, Herodes ã baba mesa cũni ejayijarã ãna Jesús tũjũ. ãna Ʋjarã rotija tũocõri, Jesús tũ wayijarã ãna. “Jesús ã cãdi masibeja, ãre oca meni masirã yirãji mani”, yi tũoĩacõri ã tũ ejayijarã ãna. ¹⁴ ã tũ ejacõri ado bajiro yiyijarã ãna:

—Tũaoya Riasogũ mũa. Riojo gotigũ ña mũa. Masa mũre busituja guijobea mũre. “Masa jeyaro coro bajiroti ñama”, yi tũoĩa mũa. Dios ã gotirisere riojo riasogũ ña mũa. Riojo gotigũ mũa ñajare mũre senĩia gũa: “¿Roma cũto gagũ Ʋjũre ã rotiado bajiroti ãre

gua waja yija quenati? ¿İre gua waja yibeja cuni quenatite?” yi seniñayijarã İna Jesure.

¹⁵ İna tũoĩarise masiyijũ Jesũs. Ito bajiri ado bajiro İnare cadiyijũ İ:

—¿No yija yũre ruo ãmoati mũa? Niyeru cuji yũre ãmi İsitẽña. Tirocũ ya yũ, yiyijũ Jesũs İnare.

¹⁶ Ito İ yija tũocĩri, niyeru cuji İre ãmi İsiyijarã İna. Iti cujire ticĩri ado bajiro İnare seniñayijũ Jesũs:

—¿Ñimũ ya rio ñati mũa tija? Ito yicĩri, ¿ñimũ wame ucare wãñati ado? yiyijũ Jesũs İnare.

Ito yija ado bajiro Jesure cadiyijarã İna:

—Ëjũ C�sar ya rio bajiro bajaia, yiyijarã İna Jesure.

¹⁷ İna ito yija tũocĩri, ado bajiro cadiyijũ Jesũs:

—C�sar ye iti ñajama İre İsija quena. Ito yicĩri Dios ye iti ñaja cuni İre İsija quena, yiyijũ Jesũs İnare. Ito bajiro Jesũs İ yija tũo uciyijarã İna.

¿Godacĩri tũdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure İna seniñare gaye

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Ito yija saduceo gaye tũoĩarã coriarã Jesure tirona ejayijarã İna. “Masa İna godaja tũdi catire ma”, yi tũoĩarã ñayijarã saduceo gaye tũoĩarã. Ito bajiri Jesure seniñarona ejayijarã İna İ tũ:

¹⁹ —Tũoya Riasogũ mũa. Ado bajiro manire ucañi Mois�s ñayorũ: “Rĩjorũ ñashogũ rĩa macũti İ manojore İ godagoja İ ocabaji manjojo cuti wasoaja quena. Ito bajiro yigũti İ rĩjorũ ñabojarũre rĩa cuti İsigũ yiguĩji”, yi ucañi Mois�s ñayorũ, yiyijarã İna Jesure. ²⁰ Ito bajiri mũcana gaje oca goti remoyijarã İna Jesure:

—Jane mejeju sīgũ ñayiju. Co ãmojeno ñarã ocabajirã c̣tiyiju ĩ. Cajero manoyo c̣tiṣuoyiju ñaṣuogu. Rĩa mac̣uti ĩ manojore godagocoayiju ĩ. ²¹ Ito bajiri manuju godagorore manoyo c̣tiyiju ĩ bero gagu ṃcana. Ito yic̣õri ĩ c̣ni rĩa mac̣uti c̣coayiju. Ito bajiri ĩ bero gagu iso ṛcati manoyo c̣tiyiju ṃcana. ²² Ito bajiroti ñaṣuogu ñajacu ĩ ocabaji mesa ñna jeyaro isore manoyo c̣tibojayijarã ñna. Iso ṛca rĩa c̣timena riti goda jedicoayijarã ñna. Ñna goda jedija beroju godayijo ñna manoyo ñabojaro ĩja. ²³ “Masa ñna godaja ṃcana ṭdi catirã yirãji”, ya ṃ. Riti ṃ gotija, ¿ñiṃ ṛca manuju c̣tigo yigõjida iso ṃcana ṭdi catic̣õri? Ñna jeyaro manoyo ñaņi iso, yiyijarã saduceo gaye ṭoñarã Jesure.

²⁴ Ito ñna yija ṭoc̣õri, ado bajiro c̣diyiju Jesús:

—Dios oca tutire masibea ṃna. ĩ masirisere c̣ni masibea ṃna. Ito bajiri masibitic̣õri, wisa ṃna. ²⁵ Ṭdi catirã yirãji masa Dios ṭ cati ñarona. Itoju manoyo c̣timenaji masa. Ũmac̣ju Dios ñaro g̣na ángel mesa robo bajirã ñarã yirãji masa, yiyiju Jesús ñnare.

²⁶ Ito yija gaje goti remoyiju Jesús ñnare: “God-abojarãti ṃcana ṭdi catirã yirãji masa. ¿Moisés ñayoru ĩ ucare tĩabeati ṃna? Yucu ãjuricu watoju Dios ĩ busire ruyuyiju Moisésre. Ado bajiro Moisésre busiyiju Dios: ‘Abraham ñayoru yure ṛcuḅuogu yami. Isaac ñayoru ito yic̣õri Jacob ñayoru c̣ni yure ṛcuḅuorã yama ñna’, yiyiju Dios Moisés ñayurare. ²⁷ ‘Ñna ɯdiarã yure ṛcuḅuorã yama’, Dios ĩ yija, catiri seyoama ñna. Dios ṭju

ñarãji ñna. Godarã meje ñama ñna. Buto tuoña wisa mua”, yiyijũ Jesús saduceo gaye tuoñarãre.

Dios ã rotirise ñasarise gaye
(Mt 22.34-40)

²⁸ Judio masa rotirise riasori masũ Jesús rãca ñna busiroca tuo ñayijũ ã. Ito bajiri, “Queno cãdiami Jesús”, yi tuo ñayijũ ã. Ito bajiri Jesús tũjũ wayijũ ã ãja ãre seniñarocũ:

—¿Disejũ ñati Dios rotirise ñasarise? yi seniñayijũ ã Jesure.

²⁹ Ito yija ado bajiro cãdiyijũ Jesús ãre:

—Dios ã rotirise ñasarise ado bajiro gotia: “Tuoƿa Israel sita gãna mua. Dios sãgũti ñami mani Ƴjũ. ³⁰ Dios mani Ƴjũre buto mani maija quena. Mani ya usijũna, mani tuoñarisena, ito yicõri mani sãorisena cãni Diore buto mani maija quena”, yi gotia Dios ã rotirise ñasarise. ³¹ Iti bero gaye ito bajiroti gotia: “Manimasiti mani mairo bajiroti gãjerãre cãni maija quena”. Disejũ gaje Dios ã rotirise rãtoro ñasarise manoja, yiyijũ Jesús judio masa rotirise riasori masũre.

³² Ito yija ado bajiro yiyijũ judio masa rotirise riasori masũ Jesure:

—Queno ya riasogũ mua. Ri ya mua. Dios sãgũti ñami. Nijũ gãji mami. Ito mũ yirise riti ña. ³³ Mani Diore maija quena. Mani ya usijũna, mani tuoñarisena ito yicõri mani sãorisena cãni Diore maija quena. Manimasiti mani mairo bajiroti gãjerãre cãni maija quena. Diore mani maija, masare cãni mani maija, iti ña ñasarise. Diore waibũcũrã soe ãsiado rãto busaro quena ñaroja

Diore ito yicōri masare cuni mani maija, yiyijũ judio masa rotirise riasori masũ Jesure.

³⁴ Ñ queno cadija tucōri, ado bajiro yiyijũ Jesús ñre:

—Yũ tija jabeto raya, “Yũ Ujũ ñami Dios”, mũ yi tucōlaroto, yiyijũ Jesús ñre.

Ito bajiro Jesús ñ yija tucōri, sīgũjũ senĩa remo yibisijarã ñja. “Mani rētoro masigũ ñaguĩji Jesús”, yi tucōiyijarã ñna. Ito bajiri ñre senĩa remobisijarã ñja.

¿Ñimũ janami ñayijari Cristo mũa tija? yi Jesús ñ senĩare gaye

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Co rũmũ Dios ya wijũ masare riaso ñagũ ado bajiro senĩayijũ Jesús ñnare:

—“David ñayorũ janerābatia janami ñaguĩji Cristo”, yicã Dios ñ rotirise riasori masa. ¿No yija itire yicati ñna? ³⁶ Jane mejejũ Espiritu Santo ñ ejabuarisena ado bajiro ucañi David ñayorũ:

Cristo, Dios cōarũ yũ Ujũ ñami ñ. Ñ ñicujũ yũ ñabojarocati yũ Ujũ ñami Cristo, yi ucañi David ñayorũ. Gaje uca remoñi David: Yũ Ujũ Cristore ado bajiro gotiñi Dios: “Yũ ya ri-
ojocadujã rujiya. Mũ wajanare mũ rotiroca yigũ yigujã yũ”, yĩni Dios yũ Ujũre, yi ucayoñi David.

³⁷ ¿No yija, “Yũ Ujũ ñami Cristo”, yiyijari David ñayorũ? Cristo David janerābatia janami ñacōri, ¿no bajiro David ujũ bajiyijari Cristo? David ñayorũ janerābatia janami ñ ñaja, “Yũ Ujũ”, yibiti-
borũ David, yiyijũ Jesús ñnare.

Jesús queno bũsija tucōri, wanũ quenayijarã masa.

“Seti ña mware”, fariseo gaye tɔoĩarãre Jesús ïyire gaye

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Masare ado bajiro riasoyijɛ Jesús:

—Judio masa rotirise riasori masa robo mwa yibe yirona queno tɔoĩañña mwa. Tite. Ado bajiro yama ñna. Yutabujuri quenarise yoarise sãñacõri masa ñna tiro riojo wa ucu ãmorãji ñna. Ito yicõri cuto gũdareco gãjire ñna canamwoja, rãcubwoore rãca seniĩare ãmorãji ñna. ³⁹ Minijuara wijɛ sãjacõri rãcubwora cumuro riti ruji ãmorãji ñna. Ito yicõri basari rumɛ cuni ñasari masa tɔ riti ba ruji ãmorãji ñna. ⁴⁰ Manujɛ godagoana romiare cuni ñna ya wiri ãmarãji ñna. Ito yicõri masa ñna tiro riojo yoari Diore busirãji ñna. “Queno yirã ñama ñna”, masa yi tɔoĩajaro yirona yoari Diore busirãji ñna. Ito bajiro ñna yija quenabetoja. Ito bajiri ñeñaro ñna yirise waja, waja yirã buto busa quenabeto tɔbujarã yirãji ñna. Ñna robo mwa yibe yirona queno tɔoĩañña mwa, yiyijɛ Jesús masare.

Wajeago bojoro bujago Diore niyeru iso ïsire gaye (Lc 21.1-4)

⁴¹ Co rumɛ Dios ya wi sãjacõri niyeru cūra jedo tɔ rujiyijɛ Jesús. Iti jedojɛ masa ñna niyeru Diore cū ïsija tiyijɛ Jesús. Gajeoni jairã jaje niyeru Diore cū ïsiyjarã iti jedojɛ. ⁴² Ito yija bojoro bujago ejayijo. Manujɛ godagoro ñayijo iso. Jwa cuji niyeru kujiri sãyijo iso. Cobre ñayijɛ iti kujiri. Jabetacã waja cutirise ñayijɛ iso sãrise. ⁴³ Ito yija ï rãca riasotiri masare jimioyijɛ Jesús:

—Riti mware gotia yɛ. Adio bojoro bujago ñabo jagoti queno Diore ïsimo iso. Gajeoni jairã rëto

bʉsaro ʔsimo iso. ⁴⁴ Gajeoni jairāre jaje ʔa niyeru. ʔna ʔsibojarocati jairo rʉya ʔnare maji. Isoama bojoro bʉjago ʔnabojagoti ʔsi jeomo iso. Iso bare waja yiroti Diore ʔsi jeocōmo iso, yiyijʉ Jesʉs ʔ rāca riasotirāre.

13

Dios ya wi ʔjea bate godaro yiroja, Jesʉs ʔ yire gaye

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Dios ya wijʉ ʔnarʉ Jesʉs ʔ budirocati ado bajiro yiyijʉ ʔ rāca riasotigʉ:

—Tiya Riasogʉ mʉ. Quenari wi ʔa iti wi. Gāta quenarisena queno wi meniʔi ʔna, yiyijʉ ʔ Jesure.

² Ito ʔ yija tʉocōri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesʉs ʔre:

—Iti wire queno tiya mʉ. Jana batecōrā yirāji masa iti wire. Ito yicōri ʔnajediro gʉtagārire rea baterā yirāji masa. Ito bajiri adi wi gaye gʉtagā gajega joe jesabeto yiroja. ʔnarocōti godacoaro yiroja, yiyijʉ Jesʉs ʔre.

Adi ʉmʉari jediroto riojʉa ado bajiro rētaro yiroja, Jesʉs ʔ yire gaye

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Ito yija bero Olivos wame cʉtiri tʉria majacōri rujijijʉ Jesʉs. Iti tʉria riojo sōjʉ bʉsa ʔnayijʉ Dios ya wi. Jesure ricati oca senīʔarona ʔ tʉ eja rʉgʉyijarā Pedro, Santiago, Juan, ito yicōri Andrēs cʉni:

⁴ —¿Nocāta rētaro yirojada mʉ yirise? ¿No bajiro ti masirā yirājida gʉa? Mʉ yirise rētaroto riojʉa, ¿ñere tisʉorā yirājida gʉa? yiyijarā ʔna Jesure.

⁵ ʔna ito yija tʉocōri, ado bajiro gotiyijʉ Jesʉs ʔnare:

—Queno tuoñaña gãjerã muare ruobe yirona.
 6 “Dios ï cūana ña gña”, yï ruorã yirãji ñna muare. Ito bajiroti masa jãjarãre ruorã yirãji ñna.

7 ‘Masa gãmeri jarise ocare mua tuoja, güibeja. Ito yicōri masa gãmeri sïarise ocare mua tuoja cuni, güibeja. Ito bajiroti rêtaro yiroja. Ito bajibojarocati susari rumu meje ñaroja maji. Jaje ñeñarise rêtaro yiroja susari rumu ejaroto riojua. 8 Co butu gãna gãmeri sïarã yirãji gaje butu gãna rãca. Ito yicōri co sita gãna gãmeri sïarã yirãji gaje sita gãna rãca. Co cuto ruyabeto sita uero yiroja. Ito yicōri bare jediro yiroja. Ito bajiri ñiocōrã yirãji masa. Quenabeto tōbujasurã yirãji ñna. Ito bajibojarocati buto busa rêtaro yiroja maji.

9 ‘Queno masima gãjerã muare ñiame yirona. Muare ñiacōri ñasari masa tu ãmi warã yirãji ñna. Ito yicōri minijuara wiju muare bajarã yirãji ñna. Yure tuorũnurã mua ñajare ujarã riojo muare jidi rãgōrã yirãji. Ñna tiro riojo, “Jesure tuorũnurã ña gña”, yirã yirãji mua. 10 Susari rumu riojua Dios oca quenarisere masa jeyaro masi jedirã yirãji ñja. 11 Muare ñiacōri ujarã riojo muare ãmi cūrã yirãji ñna. Ito bajiro muare ñna yibojarocati güibeja. Ujarãre mua cadiroti buto tuoña oca jaibeja. Ñnare mua queno cadirotoni gotigu yiguñi Espiritu Santo. Mua meje busirã yirãji. Espiritu Santo muare quedu sãjacōri busigu yiguñi ñ, yiyiju Jesús ñ rãca riasotirãre.

12 Mucana ñnare gaje goti remoyiju Jesús:

—Sīgũ rĩa ñabojarãti ñna ñarãre sĩa rotirã yirãji. Ito yicōri ñna jacu ñ rĩare sĩa rotigu yiguñi ñ. ñ rĩa cuni ito bajiroti ñna jacure sĩa rotirã yirãji. 13 Yure mua

tʰorānuja ticōri, bʰuto junisirā yirāji īna. Ito bajibojarocati no yure tʰorānugūreti masogū yiguīji Dios. Īre catitīñare Īsigū yiguīji Dios, yiyijʰ Jesús Īnare.

¹⁴ 'Diore goti Īsiri masʰ ñayorʰ ĩ ucagore ticōri queno tʰoīaña mʰa: "Co ramʰ, rūmú bʰuto bʰogʰ cūrā yirāji masa Dios ya wijʰ. Quenabetoja iti", yi ucañi Diore goti Īsiri masʰ. Īre mʰa tija ejori rudi waja. Judea sitajʰ mʰa ñajama, gūtagūjʰ rudi waja. ¹⁵ Mʰa ya wi rijogodojʰ mʰa ñaja, gajeoni āmirā ruji wabeja. Mʰa ruji waborijʰ manoja mʰare. ¹⁶ Weseca moarā mʰa ñaja cʰni, yutabujure āmirā wijʰ tʰdi wabeja. Mʰa tʰdi waborijʰ manoja mʰare. ¹⁷ Romia rīa sāñarā Īna ñaja bʰto guijoro yiroja sʰsari ramʰri. Ūjurā rʰcorāre cʰni ĩto bajiroti guijoro yiroja. ¹⁸ Sʰsari ramʰ juebʰcʰ ñaroca ĩti rētame yirona Diore seniña mʰa. ¹⁹ Sʰsari ramʰri riojʰa ñeñaro tōbʰjarā yirāji masa. Dios adi macārʰcūro ĩ rujeoja bero Īna tōbʰjado rēto bʰsaro tōbʰjarā yirāji masa ĩja. Ito bajiro mʰcana tʰdi rētabeto yiroja ĩja. ²⁰ Yoari quenabiti ramʰri iti ñaja sīgū rʰyabeto goda jedirā yirāji masa. Ito bajibojarocati ĩ ñarā ĩ beseanare maicōri, yoari meje bʰsati cūgū yiguīji quenabiti ramʰri.

²¹ 'Sīgū ĩ mʰare gotija: "Tiya adojʰ ñami Cristo", ĩ yija, tʰobeja ĩre. Gāji mʰare ĩ gotija, "Titēña ōjʰ ñami, Dios ĩ cōarʰ", ĩ yija, cʰdibeja ĩre cʰni. ²² Rʰori masa jājarā wadirā yirāji. "Yʰti ña Cristo", "Yʰti ña Diore goti Īsiri masʰ", yirā yirāji Īna. Ito yicōri masare rʰo āmorā Īna masiro bajiro guijoro tiyamani Īnare ĩorā yirāji Īna. Dios ĩ beseanare cʰni rʰo āmobjarā yirāji Īna. ²³ Queno tʰoīa masiña mʰa. Iti rētaroto riojʰa mʰare goticā yʰ. Ito bajiri

queno bajiya mña, yiyijñ Jesús ñnare.

*Yñ Masa Rñjorñ tñdi ejagñ yigñja, Jesús ñ yire gaye
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-36)*

²⁴ 'Quenabeto masa ñna tñbujari rñmñri bero ñmacañi ñ busurise jediro yiroja. Ñami gagñ ito bajiroti bajigñ yiguñji. Ito bajiri busumenaji ñna ñja. ²⁵ Ñocña cñni nñrñorñ yirñji. Ito yicñri quedirñ yirñji ñna. ²⁶ Ito baji ñnaroça yñ Masa Rñjorñ ñajare yñre tirñ yirñji masa. Ide bueri watojñ bñto masirise rñca wadigñ yigñja yñ. Ito yicñri busurise rñcogñ wadigñ yigñja yñ. ²⁷ Ñmacñjñ Dios ñ ñaro gñna ángel mesare cñagñ yigñja yñ masare ñna ñmitoni. Ito bajiri macñrñcñro ñnarocñti bata warñ yirñji ñna, Dios ñ beseanare miojurona.

²⁸ 'Higuera wame cñtiricñ ocare tño masiña mñare yñ gotija. Ito bajiri itigñ jñ buja ticñri, "Jabeto rñya cñma ejaroto", yñ masia mani. ²⁹ Ito bajiroti yñ gotiado bajiroti iti rñtasñoja ticñri, "Jabeto rñya Masa Rñjorñ ñ tñdi wadiroto", yñ masirñ yirñji mña. Sñjñ meje ñagñ yigñja yñ. ³⁰ Riti mñare gotia yñ. Adi rñmñri gñna ñna goda jediroto riojñ, yñ bñsiro bajiroti rñtarò yiroja. ³¹ Adi sita, macñrñcñro cñni jedicoaro yiroja. Ito bajibojaro-cati yñ ocama jedibetoja. Yñ gotiado bajiroti rñtarò yiroja.

³² 'No yicñri yñ tñdi wadiri rñmñ masire ma masare. Ñmacñjñ gñna ángel mesa cñni masime-naji. Yñ Dios Macñ ñnabojagñti masibea yñ cñni. Mani Jacñ Dios sñgñti masiami yñ tñdi wadiroti rñmñ.

³³ 'Ito bajiri queno tirññmña mña. Yñ wadiri rñmñ mña masibea queno tirññmña mña.

³⁴ Mhare oca gotia yu. Queno tɔoya. Wi ɛju ñayiju sīgã. Wa ucugu warocu ã ya moari masare wi code rotiyiju ã. Ì waroto rioɟaju ãna moaroti gotiyiju ãnare. Ito yicõri soje coderi masare tirũna rotiyiju wi ɛju. ³⁵ Ì robo bajiro wacu yigɟa yu cani. Ito bajiri queno tirũnaña mɛa. Yu wadiroti masibea mɛa. Rãiocũro, ñami gɔdareco, cara yujirocati, busuri yu wadiroti masibea mɛa. ³⁶ Itocõti yu ejaja canibaja. Masimena bajiro bajibaja. ³⁷ Mhare yu gotirise masa jeyarore goti jeocõa yu. Queno tirũnaña mɛa, yiyiju Jesús ãnare.

14

Jesure ñia ãmorã ãna canire gaye
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Juu rumu ruɟayiju basa ãna meniroto. Naju wadarise uco wɔoya mani bare basa ñayiju. Iti wame ñayiju Pascua. Iti rumari Jesure sia amoyijarã paia ɛjarã, judio masa rotirise riasori masa cani. Jesure ñia ãmorã, “¿No bajiro ãre oca menirɟati mani?” yi tɔoɟayijarã ãna. ² Ado bajiro yiyijarã coriarã:

—Pascua basa ñaroca Jesure mani ñiaja, masa junisinirã yirãji manire. Ito bajiri ãre ñiabitirɟa mani Pascua basa iti ñaroca maji, yiyijarã ãna.

Romio Jesús ya rijogaju satirise iso jiojeore gaye
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betaniaju Jesús ã ña ucurocati Simón ruju cami cutigoru ya wiju ñayiju ã. Ito ãna ba rujirocati romio ejayijo ãna tu. Gãta alabastro wame cutirisena ãna meniraga rucoyijo iso. Itigaju nardo ɛye jiocõri ãmi ejayijo iso. Queno sati quenarise ñayiju iti. Godana

rujare turoti ñayijũ nardo úye. Iti ñayijũ buto waja rãcarise. Itiga amũmare wẽjeacõri Jesús ya rijoga joejũ úye jio guyijo iso. ⁴ Ito bajiro iso yija ticõri, itijũ ñarã coriarã junisiniyijarã:

—¿No yija úyere rocati cõati iso? ⁵ Iti úye trescientos waja cutibojabũ. Iti waja niyeru bujacõri bojoro bujarãre ñsirũjaboyija isore, yiyijarã coriarã ñnamasiti tũoĩa busirã.

Ito bajiro tũoĩacõri isore tudiyijarã ñna.

⁶ Ito ñna yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—Isore tudibesa mũa. ¿No yija isore rãcũbũobeati mũa? Iso yirise quenasacõa yũre. ⁷ Mũa rãca riti ñatĩñarã yirãji bojoro bujarã. Ito bajiri ñnare ejabũatĩñarã yirãji mũa. Yũama mũa rãca ñatĩñabicũ yigũja. Ito bajiri mũa rãca yũ ñaroca maji yũjũare ejabũaja quena. ⁸ Adio iso tũoĩaro bajiro queno yũre yimo iso. Yũ godaroto riojũ yũ ya rujare úye queno satĩ quenarise tumo iso. ⁹ Riti mũare gotia yũ. Dijũ Dios oca quenarise ñna riasoja yũre queno iso yigore gaye tũorã yirãji masa. Ito bajiri iso queno yirise tũoĩacõri, isore ãcabojaminaji ñna, yiyijũ Jesús ñnare.

*Jesure ñna ñiatoni Judas ñ oca menire gaye
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)*

¹⁰ Ito yija paia ujarã rãca busirocũ wayijũ Judas Iscariote. Jesús rãca riasotirã jũa gũbojeno ñagũ ñayijũ ñ. Jesure ñiatoni paia ujarãre gotiyijũ ñ. ¹¹ Ñ gotija tũocõri, wanũyijarã ñna:

—Niyeru mũre ñsiana gũa, yiyijarã ñna Judasre.

Ito bajiri, “Jesure ñna ñia masitoni, ¿no bajiro ñnare ñorũjati yũ?” yi tũoĩasũoyijũ Judas.

Jesús ï basusare gaye
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Naju wadarise uco wuoya mani bare basa ejayiju, Pascua basa ñasuri rumu. Oveja macu Diore soe isiri rumu ñayiju iti rumu. Iti rumati Jesús rāca riasotiri masa ado bajiro seniñayijarā ïre:

—¿Noju gua ware āmoati mu, bare meni yurā Pascua basa baroti? yiyijarā ña Jesure.

¹³ Ito yija jūarā ï rāca riasotirāre goti ñucayiju Jesús:

—Cuto wasa. Itoju ũmugū ide gōnaraduna ide gōnagūre ti bujarā yirāji mu. ïre Suya waja. ¹⁴ Suya sājacōri wi ujure seniñama: “Manire riasogu ado bajiro yimi: ‘¿Noju ñati yu rāca riasotirā rāca Pascua basa menirā gua baroti sōa?’ yimi mani Uju guare”, yiba mu, yiyiju Jesús ñare. ¹⁵ Ito bajiro mu yija tuocōri, co sānimu weca ñari sōa jajo sōa muare gotigu yiguñi. ña quenocāra sōa ñaroja. Ito bajiri iti sōaju bare menima mani baroti, yiyiju Jesús ña jūarāre.

¹⁶ Ito ï yija tuocōri, ña jūarā wayijarā. Wacōri cutoju ejayijarā. Itoju Jesús ï gotiado bajiroti ti ejayijarā ña. Itoju Pascua bare meniyijarā ña ïja.

¹⁷ Iti rāiosuriju ejayiju Jesús ï rāca riasotirā rāca. Juu gubojeno ñayijarā ña. ¹⁸ ña baroca ado bajiro gotiyiju Jesús ñare:

—Riti muare gotia yu. Mani wato sīgū ñami yu rāca bagu. Yure ñajaro yirocu gājerāre gotigu yiguñi ï, yiyiju Jesús ñare.

19 Ito bajiro ï yija tucōri, bato bojori bujayijarã ña. Ito yicōri ñacōti Jesure ado bajiro senĩasucoyijarã:

—¿Yujua ñati? yi jedi wayijarã ña.

20 Ito yija Jesús cūdiyijũ ñare:

—Jua gubojeno ñagũ yũ ya tēroti yũ rāca najuro weo bagũ ñami ï. 21 Dios oca tuti iti gotiro bajiroti rētarō yiroja yũre. Yũ ña Masa Rĩjorũ. Yũre ñiacōri sĩarã yirãji masa. Ñani, gãjerã yũre ñiajaro yirocũ gotigũ, bujato bujagũ yiguĩji. Ito bajiri ï rujeabeja quenaboyija ñre, yiyijũ Jesús ñare.

22 Ña baroca riti ï ya ãmojũ najuro ãmi rucoyijũ Jesús. “Queno ya Dios mũ”, yiyijũ Jesús. Najuro igata batocōri ñsiyijũ ñare. Ito yicōri ado bajiro ñare gotiyijũ Jesús:

—Ímo baya. Adi ña yũ ya ruja robo bajiro bajirise.

23 Ito yija Jesús ï ya ãmona rujatēro ãmiyijũ. Iti tēro rucocōri, “Queno ya Dios mũ”, yiyijũ ï. Ito bajiro yicōri ñare ñsi ñucayijũ Jesús. Ito bajiri ña ñarocōti idi jediyijarã. 24 Ito yicōri ado bajiro ñare gotiyijũ Jesús:

—Adi ña yũ ya rĩ robo bajiro bajirise. Yũ ya rĩ iti budija jãjarã masa ñeñaro ña yirisere coero yiroja. Yũ ya rĩ yũre iti budija ticōri, “Dios ï gotiado bajiroti yami ï”, yi masirã yirãji masa. 25 Riti mũare gotia yũ, juaji uyé ide idibicũja yũ maji. Dios ï rotirojũ ejacōri gajero bajirise idigũ yigũja yũ mũcana, yiyijũ Jesús ñare.

“*Jesure masibea yũ, yigũ yigũja mũ*”, Pedrone Jesús ï yire gaye

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Ito yija Diore basa t̃ocōri Olivos wame c̃tiri t̃riaḡa wayijarã ãna. ²⁷ Ito ãna waroca ado bajiro yiyij̃a Jesús ãnare:

—Yure t̃orãnurã ñabojarãti t̃oĩa jidicãrã yirãji m̃a. Ito bajiri yure jidicãcōri wagorã yirãji m̃a ñarocōti, yiyij̃a Jesús. Ito bajiroti gotia Dios oca tuti c̃ni. Tite m̃a: “Oveja coderi mas̃ure s̃lagũ yig̃ja ỹ. Ito bajiri ã ya oveja rudi batecoarã yirãji”, yi gotiami Dios ã oca tutina. ²⁸ Yure ãna ñiaja ticōri, rudi batecoarã yirãji m̃a. Ito bajibojarocati yure ãna s̃aja bero m̃cana t̃di catig̃ yig̃ja ỹ. T̃di caticōri m̃a rioḡa b̃sa Galilea sitaj̃a wac̃ yig̃ja ỹ, yiyij̃a Jesús ãnare.

²⁹ Ito ã yija t̃ocōri, ado bajiro yiyij̃a Pedro:

—Ãnama m̃ure jidicãrã yirãji. Ỹama bajibic̃ja, yiyij̃a Pedro Jesure.

³⁰ Ito ã yija t̃ocōri, ado bajiro c̃diyij̃a Jesús ãre:

—Riti m̃ure gotia ỹ. Adi ñamiti cara ḡaji yujiroto rioḡa ḡdiaji, “Jesure masibea ỹ”, yig̃ja m̃, yiyij̃a Jesús Pedrore.

³¹ Ito ã yija t̃ocōri, ado bajiro yiyij̃a Pedro:

—Meje, “Jesure masibea ỹ”, yibic̃ja ỹ. Yure ãna s̃a ãmoja c̃ni, “Jesure masibea ỹ”, yibic̃ja ỹ, yiyij̃a Pedro Jesure.

Pedro ã yiro bajiro riti yi jediyijarã ãna.

Getsemaní wame c̃tiri weseḡ Jesús ã Diore r̃c̃b̃ore gaye

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Ito yija Getsemaní wame c̃tiri weseḡ wayijarã ãna. Itoḡ ejacōri ã r̃ca riasotirãre ado bajiro gotiyij̃a Jesús:

—Ō Diore bʰsigʰ yʰ waroca riti, ado rujiya maji, yiyijʰ Jesús ĩnare.

³³ Ito bajiri ʰdiarāre āmi wayijʰ Jesús. Pedro, Santiago ito yicōri Juanre cʰni āmi wayijʰ ĩ. ĩna waroca riti bʰto tʰoĭa bojori bʰjasʰoyijʰ ĩ. ³⁴ Ito bajiri ado bajiro yiyijʰ Jesús ĩnare:

—Yʰ ya ʰsijʰ bʰto tʰoĭa bojori bʰja yʰ. Ito bajiri goda wacʰ ya yʰ yiado baja yʰre yʰ ya ʰsijʰ. Ado tujaya mʰa maji. Canimenati yʰre bocati ĩama mʰa, yiyijʰ Jesús ĩna ʰdiarāre.

³⁵ Ito yicōri ĩna riojʰa sōjʰa bʰsacā wayijʰ Jesús. Ito wacōri ĩ ya rio sitajʰ muqueacōri Diore bʰsi ĩayijʰ ĩ. Quenabeto junirise ĩre rētabititoni Diore seniyijʰ Jesús. ³⁶ Diore bʰsigʰ ado bajiro yiyijʰ Jesús:

—Cʰna, ĩejʰa mʰ yi masibiti manojʰa. Ito bajiri yʰ tōbʰjabe yirocʰ, mʰ yʰre ejabʰare āmoa yʰ. Ito bajibojarocati yʰ āmoro bajiro meje mʰ yija quena. Mʰ āmoro bajirojʰa mʰ yija quena, yiyijʰ Jesús Diore.

³⁷ Diore bʰsi tĭocōri tʰdi wayijʰ Jesús ĩna ʰdiarā tʰjʰ. ĩna caniroca ejayijʰ Jesús. Ito ĩna bajija ticōri, ado bajiro yiyijʰ Jesús Pedore:

—Simón, ʰcanigʰ yati mʰ? Coji cōrecō, ʰtirānʰ sēobeati mʰa? ³⁸ Canibesa. Queno ti ĩña mʰa. Ito yicōri Diore senĭña, mʰa ĩñaro yibe yirona. Mʰa ya ʰsijʰama queno tʰoĭarā ĩbojarāti, mʰa ya rujʰna queno yi masibea mʰa, yiyijʰ Jesús Pedro mesare.

³⁹ Ito yija Diore bʰsirocʰ wayijʰ Jesús mʰcana. ĩ senisʰoado bajiroti gotiyijʰ Jesús Diore mʰcana.

⁴⁰ Diore bʰsi tĭocōri tʰdi wayijʰ Jesús ĩna tʰjʰ

mucana. Īnare wujo buto jeobuajare canicoayijarā ĩna. Ito bajiri ĩna caniroca ti bujayijũ Jesũs ĩnare. Yujicōri buto Jesure bojo tiyijarā ĩna. Ito bajiri ĩre cudi masibisijarā ĩna. ⁴¹ Juaji Diore busicōri mucana Diore busigu wayijũ Jesũs. Ito yija bero tũdi wayijũ ĩna tũ mucana:

—¿Cani tujarā yati mũa maji? Itocō caniũa mũa. Yũre ĩna ñiaroti rũmũ ejacoajũ ĩja. Yũ ña Masa Rĩjorũ. Ñeñara masa yũre ñiajaro yirocũ gotiri masũ ejacoami ĩja. ⁴² Ita. Wũmũa. Wato. Gãjerā yũre ñiatoni gotiri masũ ejacoami, yiyijũ Jesũs ĩ rãca riasotirãre.

Jesure ĩna ñiare gaye

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesũs ĩ busiroca riti ejayijũ Judas. Jesũs rãca riasotigu ñayijũ Judas, jũa gũbojeno ñagũ. Judas rãca masa jãjarā wadiyijarā. Sarera jãĩ rucocōri, yucũ rucocōri wadiyijarā ĩna. Īnare cōayijarā paia ujarā, judio masa rotirise riasori masa, ito yicōri bucũrã cuni. ⁴⁴ Judas Jesure ĩna ñiarotire gotiyijũ ĩnare:

—Ado bajiro Jesure ĩogũ yigũja yũ mũaare. Recoti yũ usugũ ĩ ñagũ yiguĩji. ĩre yũ ĩoja bero queno ñiama mũa, mũaare ĩ rudibe yirona, yiyijũ Judas.

⁴⁵ Ito ejacōri Jesũs tũ eja rũgũyijũ Judas. Ito yicōri Jesure ado bajiro yiyijũ ĩ:

—¿Ñati yũre Riasogu mũa? yi ejayijũ Judas.

Ito yicōri Jesure usuyijũ ĩ. ⁴⁶ Ito ĩ yija ticōri, ĩna ya ãmona Jesure ãmi wayijarā ĩna, ĩ rudibe yirona.

⁴⁷ Ito tũ rũgōgũ ĩ ya sarera jãĩ tũaweã ãmiyijũ. Ito yicōri paia ujure moã ĩsiri masũre ĩ ya gãmorõ

jatayijũ ĩ. ⁴⁸ Ito bajiro ĩ yija ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesũs masare:

—¿Sarera jãĩ rucocõri, yucũ rucocõri yũre ñiarã wadiri mũa? ¿Yũ riniri masũ meje ñabojarocati, “Riniri masũ ñaguĩji”, yirona yũre ñiarã wadiri mũa? ⁴⁹ Co rũmũ ruyabeto Dios ya wijũ mũa wato ñasotibũ yũ, mũare riasogũ. Ito yũ ñabojarocati yũre ñiabiticũ mũa maji. Mũa yũre ñiaja, Dios oca tuti gotiado bajiro rẽta yũre, yiyijũ Jesũs ñnare.

⁵⁰ Ito yija Jesure ñna ñiaja ticõri, ĩ rãca riasotiri masa ñarocõti rudi batecoayijarã ñna ĩja.

⁵¹ Sīgũ mamũ ñna Jesure ãmi warocati sũya wayijũ ñnare. Saya jãina riti gũmayijũ ĩ. Ito ĩ ñaroca ĩre ñiabojayijarã itijũ ñarã. ⁵² Ito bajibojarocati saya jidi queocõri ñe macũti ũmaquedi wayijũ ĩ.

*Ɖjarã ñasarã, “Seti ña mũre”, Jesure ñna yire gaye
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)*

⁵³ Ito yija paia Ɖjũ ñasagũ ya wijũ Jesure ãmi wayijarã ñna. Ito bajiro yicõri minijuayijarã paia Ɖjarã ñarocõti. Judio masa rotirise riasori masa, bucũrã cũni minijuayijarã ñna. ⁵⁴ Pedro sõjũ busajũ sũyayijũ ñnare gũigũ. Paia Ɖjũ ñasagũ ya wi ñari tũcũro ejayijũ ĩ. Itojũ ejacõri tujacoayijũ Pedro ĩja Dios ya wi coderi masa rãca. Ito yicõri ñna rãca jea sumayijũ ĩ.

⁵⁵ Ito bero paia Ɖjarã ito yicõri Ɖjarã ñasarã cũni Jesure sĩa ãmoyijarã ñna. Ito bajiri, “Ado bajiro ñeñaro yami Jesũs”, yi rũo gotironare ãmabojayijarã ñna. No yi bũja masibisijarã ñna. ⁵⁶ “Adi seti ña

Jesure”, jãjarã ãna yi ruobojarocati sîgũ tũõaro bajiro meje tũõa busiyijarã ãna. ⁵⁷ Coriarã wũmũ rũgõcõri busi tudiyijarã Jesure:

⁵⁸ —Ĩ busija tũobũ gũa: “Dios ya wi masa menira wi jana batecõcũja yũ. Ito bajibojarocati udia rũmũ beroti mũcana iti wire jõrojocũja yũ, masa menire gaye meje”, yimi Jesús, yiyijarã ãna.

⁵⁹ Ito bajibojarãti sîgũre bajiro meje tũõayijarã ãna.

⁶⁰ Ito yija paia uju wũmũ rũgũyijũ ãna wato. Ito yicõri Jesure seniĩayijũ ĩ:

—¿Cũdibeati mũ? ¿Ñeonire mure busituati ãna? yiyijũ paia uju Jesure.

⁶¹ Ito bajiro ĩ yibojarocati itire cũdibisijũ Jesús. Cũdibicũti tujayijũ ĩ. Ito bajiri mũcana tũdi seniĩayijũ paia uju ĩre:

—¿Mũti ñati Cristo, Dios Macũ? yiyijũ ĩ Jesure.

⁶² Ito ĩ yija tũocõri, ĩre cũdiyijũ Jesús ĩja:

—Aũ, ĩti ña yũ, yiyijũ Jesús. Yũ ña Masa Rĩjorũ. Ija Dios rãca ĩ ya riojocadũja yũ rujiya tirã yirãji mũa. Yũ Jacũ Dios rãca ũmacũjũ ide bueri rãca gũa ruji wadiya tirã yirãji mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

⁶³ Jesús ito ĩ yija tũocõri, ĩmasiti ĩ ya yutabuju ñigãyijũ paia uju. ĩ junisinirisere ĩorocũ ito bajiro yiyijũ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyijũ ĩ:

—Gãjerã Jesure tore tũo âmobeaa yũ ĩja. ⁶⁴ Mũa cũni tũobũ Diore Jesús ñeñaro ĩ yirise. Ito bajiri, ¿no bajiro âmooati mũa? yiyijũ paia uju masare.

Ito bajiro ĩ yija tũocõri: “Ĩre sĩaruja mani”, yi jediyijarã masa.

⁶⁵ Ito yija coriarã Jesure go ide eobate guyijarã ñna. Ito yicõri Jesús ya cajea moabiacõri ñre jayijarã ñna. Ñre jacõri ado bajiro seniñayijarã ñna:

—¿Ñimũ mure jari? Recoti mũ tũo masijama, “Ĩ yure jami”, yigũ yigũja mũ, yi ajeyijarã ñna Jesure.

Dios ya wi coderi masa cuni ĩ ya riojũ jayijarã ñna.

Jesure masibea yũ, Pedro ĩyire gaye
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Ito ñna yiroca iti wi tũ ñari tũcũroju ñayijũ Pedro. Ito ĩ ñaroca paia ujũre moa ĩsiri maso ejayijo ĩ tũ.

⁶⁷ Pedro jeame tũ ĩ rujija ticõri, ñre ti rũgõcoayijo iso. Ito bajiri ado bajiro yiyijo iso ñre:

—Mũ cuni Jesús Nazaret gagũ rãca wa ucuyija mũ, yiyijo iso Pedrore.

⁶⁸ Iso ito yija tũocõri, ado bajiro cadiyijũ ĩ:

—Jesús rãca wa ucubiticũ yũ. Ñre masibea yũ. Mũ busirisere tũo masibea yũ, yiyijũ Pedro isore.

Ito yicõri sãjasũora soje tũjũa budi wayijũ ĩ. Ito ĩ bajiroca riti cara yuyiyijũ. ⁶⁹ Paia ujũre moa ĩsiri maso mũcana Pedrore ti bũjacõri ado bajiro yiyijo itijũ ñarãre:

—Ñni ñami Jesús rãca riasotiri masũ, yiyijũ iso.

⁷⁰ Iso ito yija tũocõri: “Ñre masibea yũ”, yiyijũ Pedro mũcana. Ito yija itijũ ñari masa ado bajiro yiyijarã Pedrore:

—Mũti ña ñna rãca gagũ. Mũ ña Galilea gagũ. Ñna bajiroti busia mũ cuni, yiyijarã ñna ñre.

⁷¹ Ito yija ado bajiro cadiyijũ Pedro:

—Jesure masibesacõa yũ. Bũgũti yũ yija yũ ñeñaro tũbũroca yijaro Dios, yiyijũ ĩ. Ito mũa busigure masibea yũ, yiyijũ Pedro.

⁷² Ito ã yirocati mɛcana tɛdi yujiyijɛ cara. Ñ yujija tɛocõri, Jesús ã gotire tɛoña bujayijɛ Pedro: “Cara juaji ã yujiroto riojɛa uɗiaji, ‘Jesure masibea yɛ’, yigɛ yigɛja mɛ”, Jesús ã gotire tɛoñacõri bɛto otiyijɛ Pedro.

15

Pilato tɛju Jesure ãna ãmi ejare gaye
(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Iti bususɛoroca paia ujarã, bucarã cɛni minijuayijarã. Ito yicõri judio masa rotirise riasori masa, ujarã ñasarã cɛni ñajediro minijuayijarã. Minijuacõri Jesure ãmo siacõri ãre ãmi wayijarã Pilato tɛju. ² Ñ tɛ Jesure ãna ãmi ejaroca ado bajiro seniñayijɛ Pilato ãre:

—¿Mutɛ ñati judio masa uju? yiyijɛ Pilato Jesure.

Ito ã yija tɛocõri, ado bajiro cɛdiyijɛ Jesús ãre:

—Mɛ yiro roboti ña, yiyijɛ Jesús ãre.

³ Ito yija paia ujarã jaje oca meniijarã Jesure.

⁴ Ito bajiri mɛcana tɛdi seniñayijɛ Pilato Jesure:

—¿Cɛdibesacõati mɛ? ¿Masibeati mɛ, jeyaro mɛre oca menirã yama ãna? yiyijɛ Pilato ãre.

⁵ Ñ ito yibojarocati ãre cɛdibisijɛ Jesús. Ñ cɛdibeja ticõri, bɛto tɛoña ucayijɛ Pilato.

Jesure sɛarɛja mani, ãna yire gaye
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

⁶ Masa ãna basa ñaroca riti ado bajiro yisotiyijɛ Pilato. Sɛgũ tubiara wijɛ ñagũre masa ãna bucõa rotija, ãre bucõayijɛ Pilato. ⁷ Ito bajiro ãna yi ñari ramɛ tubiara wijɛ sɛgũ ñayijɛ Barrabás wame cutigɛ. Masa sɛagoana rãca tubiara wijɛ ñayijɛ Barrabás. Oca riawɛsacõri masa sɛana ñayijarã

Barrabás mesa. ⁸ Ito yija judio masa ejacōri Pilatore ado bajiro yiyijarā ĩna:

—M_u yisotiro bajiro, sīgāre m_u bucōare āmoa g_ua, yiyijarā ĩna ĩre.

⁹ Ito yija Pilato c_udiyij_u ĩnare:

—¿Nim_ure y_u bucōare āmoati m_ua? ¿Judio masa _uj_ure y_u bucōare āmoati m_ua? yiyij_u Pilato.

¹⁰ Jesure riti masa jājarā ĩna t_uo s_uyaja ticōri, b_uto junisiniyijarā paia _ujarā. “G_ua_uare riti ĩna t_uo s_uyaja quena”, yirona b_uto junisiniyijarā ĩna Jesure. Ito bajiri ĩre ti terā Pilatore ĩsiyijarā ĩna. Ito bajiro ĩna yija t_uo masicōyij_u Pilato. ¹¹ Paia _ujarā oca sēoro masare b_usiyijarā. Ito yicōri ado bajiro ĩnare gotiyijarā: “Pilatore seniteña, Barrabásre ĩ bucōatoni”, yiyijarā ĩna. ¹² Ito yija Pilato senīayij_u masare:

—¿Ñe y_u yire āmoati m_ua, “Judio masa _uj_u ñami”, m_ua yig_ure? yiyij_u Pilato masare.

¹³ Ito ĩ yija t_uocōri, awasā c_udiyijarā ĩna:

—Yuc_utēoj_u ĩre jaju sīaña, yiyijarā ĩna.

¹⁴ ĩna ito yija t_uocōri:

—¿Ñe ñeñarise yicati āni? yiyij_u Pilato masare.

Ito bajiro ĩ yija t_uocōri, m_ucana t_udi awasā c_udiyijarā masa:

—Yuc_utēoj_u ĩre jaju sīaña, yiyijarā ĩna.

¹⁵ Ito yija masa rāca queno ña āmog_u Barrabásre bucōacōyij_u Pilato ĩja. Ito yicōri, “Jesure bajeya m_ua”, yi rotiyij_u ĩ ya moari masare. ĩna baje tīoroca masare ĩsiyij_u Pilato, Jesure ĩna jaju sīatoni.

¹⁶ Ito bajiri surara āmi wayijarā Jesure iti sita gag_u _uj_u ya wi totij_u. Ito yicōri surara _ujarā ñarocōti minijuayijarā iti wij_u. ¹⁷ Iti wi totij_u ñacōri Jesure

saya sũa ñiro sãyijarã ñna, ʋjũ ñ sãñaro bajiro. Ito yicõri jota bedo seara bedo ñre jeoyijarã ñre. ¹⁸ Ito yicõri ado bajiro Jesure tudi ajeijarã ñna:

—Judio masa ʋjũ ñna mũ. Gũa bero catiba, yiyijarã ñna Jesure.

¹⁹ Ito yicõri ñ ya rijogajũ yucũna ñre jayijarã. Ito yicõri ñre go ide eobate guyijarã. Ñ riojo rijomunigãna ñini rũjũcõri ado bajiro ñre aja tudijijarã ñna: “Mũ ñna ʋjũ ñnasagũ”, yi aja tudijijarã ñna Jesure. ²⁰ Ñre aja tudi tiocõri ñ ya yutabuju sũaro ruayijarã ñna. Ruagocõri mũcana ñ sãñasuoado ti tudi sãyijarã ñna mũcana. Ito yicõri Jesure yucutẽojũ jajũ sũarona ñre tũa wayijarã ñna ñja.

*Yucutẽojũ Jesure ñna jajũ sũare gaye
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

²¹ Jesure ñna tũa waroca ñna tũ ejayijũ Simón wame cutigũ. Cirene cuto gagũ ñayijũ ñ. Alejandro, ito yicõri Rufo jacũ ñayijũ ñ. Jesús tũ Simón ñ rẽta waroca ñ ya yucutẽore gaja rotijijarã surara ñre.

²² Ito yija Jesure ãmi wayijarã Gólgota wame cutiri tũriajũ. “Rijoga gõa”, yireoni ñna iti Gólgota yire. ²³ Itojũ ejacõri Jesure ʋyé ide, mirra ʋco wũsaro ñre ioboijayijarã ñna. Itire idibisijũ Jesús.

²⁴ Ito yija Jesure yucutẽojũ jajũ wõyijarã ñna. Ñ ya ãmo ito yicõri ñ ya gũbore cũi jajuyijarã come wacana. Jesús ya yutabujure ãmorã ado bajiro yiyijarã ñna: “Ñimũjũ Jesús ya yutabuju ñ bũjaja tiana mani”, yirona gũta ajerina rea ajeijarã surara. Ito bajiro yi ajecõri, ñ ya yutabujuri gãmeri batoyijarã ñna ñja.

²⁵ Busuri bũsa nueve tũjarocã Jesure jajuyijarã ñna. ²⁶ Jesús ya rijoga weca cumu jãĩ ucara jãĩ

wōyijarã ñna. “Ñni ñami judio masa ɯɯ”, yi ucare ñayijɯ iti jãijɯ. “Iti waja seti ña ñre”, yireoni ñayijɯ ito uca wōre. ²⁷ Jesús rãca cocati jãarã riniri masare jajuyijarã ñna. Sīgũ Jesús ya riojocadɯja ñayijɯ, gãji ñ ya gãcodɯjajɯa. ²⁸ Ito iti bajija Dios oca tuti iti gotiro bajiroti rētacoayijɯ: “Ñeñaro yirã rãca ñacōri, ñcuni ñeñaro yigɯ ñaguñji”, yirã yirãji masa, yi ucare ñayijɯ Dios oca tutijɯ.

²⁹ Itijɯ gãna Jesús tɯ rēta warãti ñre aja tudiyijarã ñna:

—“Dios ya wire jana batecōcɯja yɯ. Ito yicōri ɯdia rɯmɯ bero mɯcana jōrojocɯja yɯ”, yibojacɯ mɯ, yiyijarã masa Jesure. ³⁰ Mɯmasiti masoña. Ito yicōri yucutēojɯ wãñagũ ruji waya mɯ, yiyijarã ñna Jesure, ñre aja tudirã.

³¹ Paia ɯjarã, judio masa rotirise riasori masa cuni ito bajiroti aja tudiyijarã ñna Jesure:

—Gãjerãre masobojaguti ñmasiti maso masibeami ñ, yiyijarã ñna. ³² Cristo, Israel sita gãna ɯjɯ mɯ ñaja, ruji masigũ yigɯja mɯ. Yucutēojɯ mɯ rujiija ti ãmoa gɯa. Mɯ rujiija ticōri, “Cristo ña mɯ”, yiana gɯa, yiyijarã ñna Jesure.

Jesús rãca cocati yucutēojɯ jaju ecoana cuni aja tudiyijarã ñre.

Jesús ñsi jedire gaye

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Ɛmɯa gɯdareco ñaroca macãrucũro ñarocōti rãitĩacoayijɯ ñja. Yoari rãitĩayijɯ iti. Ñamicajɯa bɯsa tres ñaroca itocō busuyijɯ mɯcana. ³⁴ Itocō tɯjarocati bɯto awasãyijɯ Jesús ñ ocana:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? yiyijũ Jesús. “Dios yũ Jacũ, ¿no yija yũre wagoati mũ?” yireoni ñayijũ iti ñ ocana.

³⁵ Coriarã ito ña coderã ñ awasãja tũocõri, ado bajiro yiyijarã ñna:

—Tũoya mũa. Diore goti ñsiri masũ Elías wame cutigure jigũ yirũ ñ, yiyijarã ñna.

³⁶ Ito yija sīgũ ito ñagũ ũmaquedi wayijũ Jesús tũjũ. Ito yicõri ide udi ãmirisena uyé ide jiare weoyijũ. Ito yicõri ñre itojũ ñutubojayijũ yucũgũna, Jesús ya rise tũjũ ñ mimitoni. Idibisijũ Jesús. Ito yija Jesure ado bajiro yiyijũ ñ:

—Yuya maji. Diore goti ñsiri masũ Elías mũre ñ rujioja tiana gũa, yiyijũ ñ Jesure.

³⁷ Ito ñ yija bero oca sēoro awasãyijũ Jesús. Ito awasãcõri usi jedicoayijũ ñ ñja. ³⁸ ñ usi jedirocati Dios ya wi saya webũtiro, wi gũdareco yobiado ũmacũjuana ñigã ruji wadicõri jacaũ ñigã ruji eja-coayijũ. ³⁹ Co ñjamocõ masacõ surara mũ Jesús riojo ñagũ ñ usi jedija ticõri, ado bajiro yiyijũ ñ:

—Dios Macũgutĩ ñabojañi ñni, yiyijũ surara mũ.

⁴⁰ Sõjũ bũsa ti ñayijarã romia cũni, Jesús ñ godaja. ñna wato ñayijarã María Magdalena, María Santiago mesa jaco, ito yicõri Salomé wame cutigo cũni. Sõjũ bũsa ti ñayijarã ñna. ⁴¹ Galilea wame cutiri cutojũ Jesús ñ ña ucuroca ñre ejabũagoana ñayijarã ñna. Gãjerã romia Jerusalénjũ Jesure sũya ejagoana ñ godaja ti ñayijarã ñna cũni.

Jesure ñna yujere gaye

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Ito yija judio masa moasũsari rũmũ rãiocoayijũ. Iti rũmũ ñayijũ tujacãra rũmũ riojũ ñna queno yuri

rumu. ⁴³ Ito yiroca ejayiju José Arimatea gagu. Ī José ñayiju ñasarã rãca ñagũ. Diore tuorũnurãre ĩ miojuroti rumu bocati ñayiju ĩ cuni. Ito yija oca sêoro sãja wacõri Pilatore Jesús ya rujure seniyiju ĩ. ⁴⁴ Ito ĩ yija tuocõri, “Agũ, ¿no yija yoari mejeti usi jediati ĩ?” yi tuõlayiju Pilato. Ito bajiri surara ujure jiyiju Pilato: “¿Riti bajiati?” yirocu. ⁴⁵ “Riti ña”, surara ujũ ĩ yija tuocõri, Jesús ya rujure ãmi rotiyiju ĩ Josére. ⁴⁶ Ito bajiro ĩ yija tuocõri, Jesús ya rujure gũmarocu saya coro waja yiyiju José. Ito yicõri Jesús ya rujure rujiogu wayiju ĩja. Īre rujio tũocõri ĩre gũmayiju José. Ito yicõri gũta totiju masari cumaju Jesús ya rujure yujeyiju José. Ito yicõri gũta jãĩ jaja jãina tubiayiju masari cuma sojere. ⁴⁷ María Magdalena, María José jaco cuni tiyijarã Jesure ĩna yujeraju.

16

Jesús ĩ tũdi catire gaye
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Tujacãra rumu rãiocũro ñaroca María Magdalena, María Santiago jaco ito yicõri Salomé wame cutigo cuni ĩna udiarã sutirise queno sati quenarise waja gãmeyijarã ĩna Jesús ya rujure turona. ² Tujacãra rumu busuri jĩju wayijarã ĩna Jesús ya masari cumaju. Ũmacañi joejeariju ejayijarã ĩna. ³ Ito yicõri ĩnamasiti busiyijarã:

—Jesús ya masiri cuma gũtagã tubiado, ¿Ñimũ manire ãmigo ĩsigũ yiguĩjida? yi busi wayijarã ĩna.

⁴ Ito ejacõri ĩna tija gũtagã jajoca ĩna biabobaraga mañiju ĩja. Iti ñaraju meje ñayiju itiga ĩja. ⁵ Gũtagã manija ticõri, sãjayijarã ĩna. Ito sãja wacõri ĩna

ti ñucaja riojocaduja sīgũ mamũ yutabuju botiro sãñacõri rujiyijũ. Ìre ticõri ɥcayijarã Ìna romia. ⁶ Ìna ɥcaja ticõri, ado bajiro Ìnare gotiyijũ Ì:

— Ʋcabesa mũa. Jesús Nazaret gagũ mũa ãmagũ yucutẽojũ Ìna jajuru mami. Ì godaja bero tũdi cati-coami. Ito bajiri mami ado. Tiya mũa ado Ìre Ìna cũgorajũ, yiyijũ Ì Ìnare. ⁷ Wasa. Ì rãca riasotigoanare gotitẽña. Pedrore cuni gotiba, yiyijũ Ì. Ado bajiro mũa gotija quena: “Jesús mũa riojuajũ Galileajũ ejagũ yiguĩji. Itoju Ìre tirã yirãji mũa. Ì gotiado bajiroti itojũ Ìre ti bɥjarã yirãji mũa”, yi gotiba mũa Ìnare, yiyijũ Ì.

⁸ Ito Ì yija tɥocõri, rudi budi wayijarã romia. Queno budi yire mejeti, nũrũo budi wayijarã Ìna, ɥcarã. Ito bajija ticõri, gũirã gãjerãre goti bato yibisijarã Ìna.

*María Magdalenare Jesús Ì goaĩore gaye
(Jn 20.11-18)*

⁹ Semana gaye ñasũori rũmũ busuri jĩjũ mũcana tũdi caticõri María Magdalenare cajero goaĩoyijũ Jesús. Jũa ãmojeno rãmũa budigoro ñayijũ iso.

¹⁰ Jesús Ì tũdi catija ticõri, Ì rãca riasotigoanare gotigo wayijo iso, Ìna oti bojori bɥjabe yiroco. ¹¹ Ìna tũ ejacõri ado bajiro yiyijo iso: “Mũcana catiami Jesús. Ìre tibũ yũ”, yibojayijo iso Ìnare. Iso gotija tũobojarãti, “Riti gotiamo”, yi tũorũnũbisijarã Ìna.

*Jũarã Ì rãca riasotigoanare Jesús Ì goaĩore gaye
(Lc 24.13-35)*

¹² Ito yija bero weseca Ìna wa ucuroca Ì rãca riasotigoana jũarãre goaĩoyijũ Jesús. Gajero bajigũ ñacõri, Ìnare goaĩoyijũ Jesús. Ito bajiri cajero Ìre

ti masibisijarã ãna maji. ¹³ Yoa b̃sari, “Íti ñami Jesús”, yi ti masicõri, t̃di wayijarã ãna gãjerã Jesús rãca riasotigoanare gotirã warã. ãna gotibojarocati ãnare t̃or̃ñbisijarã ãna c̃ni.

Ado bajiro yu oca masare riasoba m̃a, yi Jesús i rotire gaye

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Ito yija bero co r̃m̃u i rãca riasotigoana once ñarã ãna ba rujiroca ãnare goaĩayiju Jesús: “¿No yija gãjerã yure tigoanare t̃obeati m̃a? M̃a ya usiju t̃o ãmobeati m̃a”, yi tudiyiju Jesús ãnare.

¹⁵ —Wasa, masa jeyarore Dios oca goti ucuba. “Íre t̃or̃ñr̃are masogũ yiguĩji Dios”, yire gaye riaso ucuba m̃a. ¹⁶ No Diore t̃or̃ñcõri, idé gu ecor̃ti godabiquĩji. Catitĩñagũ yiguĩji. Ito bajibojarocati no yure t̃or̃ñbicuama i ñeñaro yirise waja ñaro ya ãre. Ito bajiri jeame ãjuroju ãre cõagũ yiguĩji Dios, yiyiju Jesús. ¹⁷ Yure t̃or̃ñr̃are ti masirã yirãji m̃a. Ado bajiro yirã yirãji ãna. Yure t̃or̃ñcõri yu masirisena suoriti r̃m̃uare bucõarã yirãji ãna. ãna masibiti oca ñabojareti b̃sirã yirãji ãna. ¹⁸ ãñare ãna ñiabojaja, ito yicõri ide junirisere ãna idibojaja c̃ni ãnare junibetoja. Diore b̃sicõri cõr̃are ãmo moa jeorã yirãji. Ito ãna yirocati tujarã yirãji masa, yiyiju Jesús ãnare.

Mac̃r̃c̃roju Jesús i m̃ja ware gaye

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Iti i b̃sija bero mac̃r̃c̃roju mani ũju Jesure ãmi m̃ja wayiju Dios. Ito bajiri Dios i riojocadujaju rujiyiju Jesús. ²⁰ Ito i m̃jaja bero masa ñajedirore Dios oca goti ucurã wayijarã ãna ãja.

Ito bajiro ña goti ucuja ticõri, Jesumasiti ñare ejabũayijũ ã. Masa ñare queno tũorũnũjaro yirocũ, ã rãca riasotigoanare ejabũayijũ Jesús. Ito bajiri ã ejabũarisena tiyamani masare ãoyijarã ña cuni. Itocõti ña.

Dios Oca Tuti New Testament in Macuna

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
2581ee54-739f-5595-8d44-83c638ed667b